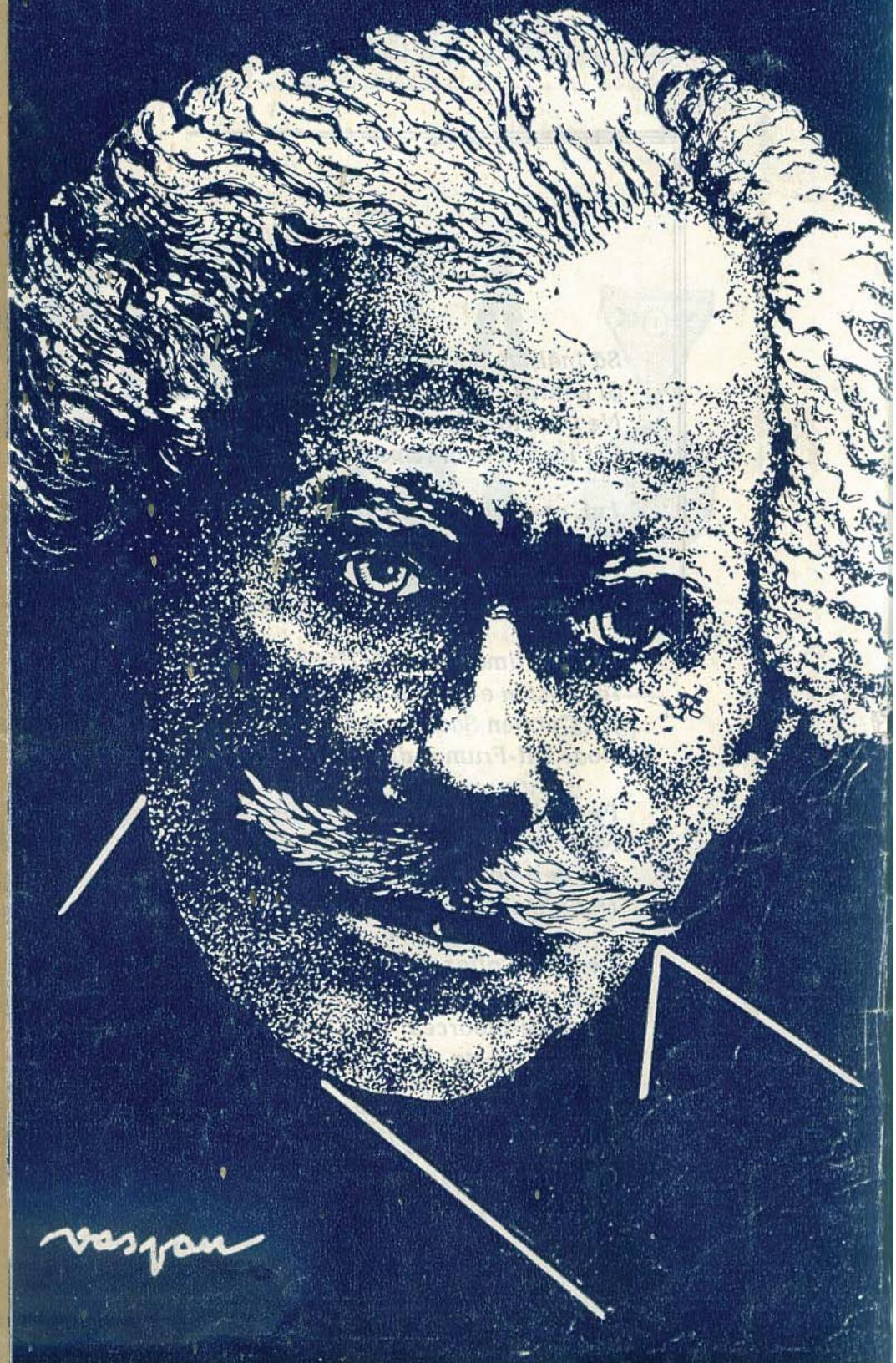

**REV
ISTĂ
NAZI
STĂ**

PUBLICAȚIE A ELEVILOR LICEULUI „UNIREA” FOCȘANI

FONDATĂ ÎN 1912

ANUL XII — NR. 94—95—96, (SERIE NOUĂ), APRILIE—IUNIE 1983

Lui Eminescu

Să înălțăm pocalul spre veșnicia lui.
Și pentru că-n văzduhul acesta amărui
Ne vom topi aripa la flacără visării,
Cît încă ne mai temem de demonul uitării,

Lui, ce-a trecut prin viață ca visul unui dor,
Așa cum numai raza luceafărului trece,
Ca o lumină scumpă și dureros de rece
Din lumea celor care sănt umbra unui nor.

Din înălțimea-i sacră, Hyperion, pe-o stea,
În liniștea eternă și l-a luat aproape.
Un Carmen Saeculare îi tremură-n pleoape,
Doar Făt-Frumos din lacrimi să-l poată asculta.

Pe deal, mai sună seara vreun bucium trist, cu jale,
Mai cîntă trubadurii la sărbători lumești
Tot de-i nespus de simplu în inimi omenești.
Dar nimeni nu doinește ca-n cîntecele sale.

Deasupra altor cripte, de ploaie și de vînt,
Iși scutură salcimii înmiresmata floare.
Cu el ne-ntoarcem însă la primele izvoare —
Mereu luci-va raza-i, chiar cînd vom fi pămînt.

Deci, pentru că-n văzduhul acesta amărui,
Ne vom topi aripa la flacără visării,
Cît încă ne mai temem de demonul uitării,
Să înălțăm pocalul spre veșnicia lui.

Marcel D. POPA

DE VĂRNICEA - 1983

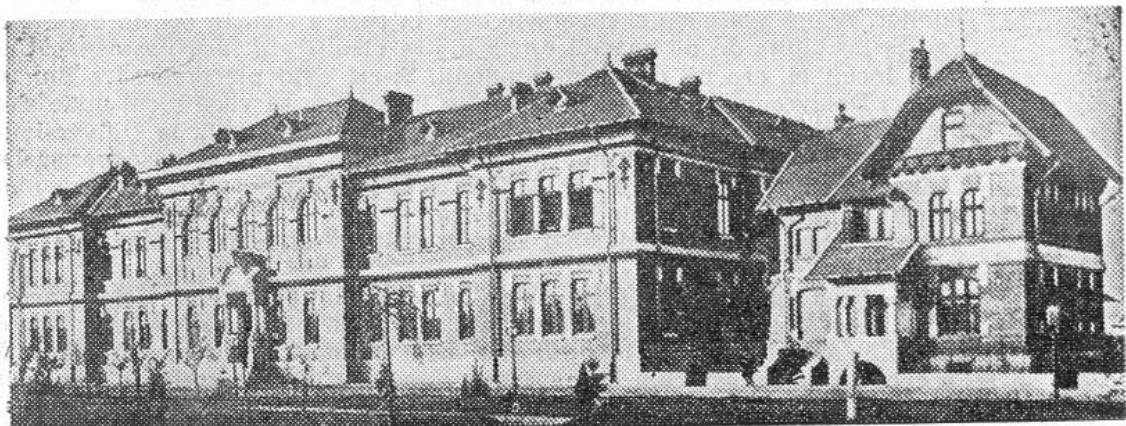

REVISTA NOASTRĂ

PUBLICAȚIE A ELEVILOR LICEULUI „UNIREA” DIN FOCSANI,
FONDATĂ ÎN 1912,
DISTINSĂ, ÎN CADRUL CONCURSULUI NAȚIONAL
AL PRESEI ȘCOLARE, CU PREMIUL I, ÎN 1978 ȘI ÎN 1981,
ȘI CU „PREMIUL SPECIAL AL JURIULUI
PENTRU CEA MAI BUNĂ REVISTĂ ȘCOLARĂ DIN ȚARĂ”,
ÎN 1979; ÎNREGISTRATĂ LA U.N.E.S.C.O. ÎN 1980

Fondator : prof. Dimitrie PAPADOPOL

Coordonator : prof. Petrache DIMA

Prof. univ. dr.
Emilia Șt. MILICESCU:

Barbu Delavrancea meu în toate și ghidul unei vieți

— Când am aflat că sănătatea invitată la Focșani, m-am îndoit că vezi veni...

— De ce? De obicei, eu răspund la invitații. Și la Focșani, cu atât mai mult, pentru că Focșanii, este, cumva legat de sufletul meu. În 1916, tatăl meu a fost detașat la Năruja, unde am stat două luni de zile și ne-a apucat acolo mobilizarea. Ei, întoarcerea acasă a fost foarte grea, fiindcă tata trebuia să se prezinte la regiment, iar noi, copiii, trebuia să ajungem acasă într-o oarecare siguranță, în vreme de război, în gospodăria noastră, lingă bunica și celealte rude care o puteau ajuta pe mama, rămasă la 28 de ani, cu cinci copii. Pe de altă parte, legăturile mele cu Năruja erau și prin nenea Simionică Hărnea, în casa căruia am stat la Năruja și despre ale cărui preocupări de culegător de folclor știam încă de pe atunci când eram abia de opt ani.

— Citind lucrările dv. dedicate lui Delavrancea și urmărind expunerea pe care ați ținut-o în orașul nostru, mi-am dat seama că pentru acest mare scriitor v-ați duce și pînă la capătul pămîntului. Exagerez?

— Deloc nu exagerez. Am și făcut-o, nu chiar pînă la capătul pămîntului, pentru că n-am știut că Delavrancea a fost și la capătul pămîntului, că, dacă aș fi știut, mă duceam. Dar am mers pe urmele lui, prin toată țara, pînă-n munții Zboina Neagră, la un conac de vînătoare — acolo era să mă muște o viperă, dar m-a salvat însotitorul, care a lovit-o cu măciuca —, la Cîmpurile lui Moș Ion Roată, unde era conacul socrului lui Delavrancea, al lui Alexandru Lupașcu, și în sfîrșit, în 1966, am reușit să ajung și la Paris, pe urmele lui, unde am găsit copacul care a fost plantat în fața Universității din Paris, chiar în anul 1882, când el desculdea în orașul luminilor. Acolo, am găsit și diversele case în care a stat, în cei aproape trei ani. Și inscripția de pe geamul uneia dintre clădiri era încă neștearsă. Unde o locuit el, era un cămin de studenți. Și-am avut plăcerea să o duc și pe Riri Delavrancea, cea mai mică dintre fiicele lui, să vadă locul unde și-a petrecut cei trei ani, de cercetări, mai mult decît de studii, la Universitate, Delavrancea, în mansardele din care el scria că privește acoperișurile cenușii ale Parisului și ii e dor de Trotuș și că ar veni și pe jos să colinde țara în lung și în lat, fiindcă o jubește.

— Ce sau cine v-a indemnărat să-i cercetați cu atită pasiune viața și activitatea?

— Cred că a fost și o potrivire de suflet între mine și Delavrancea, poate că și puținul talent de care am dat dovedă pînă acum este în acord cu liniile generale ale talentului său. Este o imagine foarte viu colorată în ceea ce scriu, așa cum Delavrancea a avut-o în toate scrierile lui. Dar acum, ca să pornesc la drum mi-a trebuit un moment special. Și acesta mi l-a furnizat cursul de istorie a literaturii române predat de Nicolae Iorga, în 1929, în anul al III-lea. La un moment dat, în introducerile lui foarte

a fost învățătorul meu moral de-a lungul întregi"

bogate, ni s-a adresat nouă, studenților din anul al III-lea, și ne-a spus că este rîndul nostru acum să completăm biografiile, edițiile critice ale scriitorilor clasici, care nu s-au învrednicit încă de asemenea lucrări. Si a înșirat numele lui Duiliu Zamfirescu, al lui Coșbuc, al lui Vlahuță și al lui Delavrancea. Si atunci, în spatele profesorului — am mai spus de mai multe ori lucrul acesta, fiindcă este adevărul și dacă este adevărul îl tot spui — mi s-a părut că apare capul, coama leonină a lui Delavrancea, și atunci mi-am zis: „Eu de Delavrancea am să mă ocup”. Si după cursuri, m-am dus în cabinetul profesorului, care împărtea studenților bilete de favoare la Teatrul Național, pentru piesa lui, „Frate păgin”. Si crezind că m-am dus pentru bilete, cum se duseseră și alți studenți, m-a întrebat: „Dumneata cîte biletă vrai?” — „Domnule profesor, cîte îmi dați — am zis eu, deși nu mă dusesem pentru bilete —, dar am venit și pentru o scrisoare de recomandare către doamna Delavrancea, fiindcă eu vreau să lucrez biografia și studii despre operă, nu știu ce-o să-mi rezerve cercetarea mea, despre Delavrancea”. — „Foarte bine!”. Si a scris o scrisoare foarte elogioasă, deși nu mă cunoștea așa de bine, pentru că nu făceam seminarii cu Nicolae Iorga, ci numai la cursuri asistam, dar poate că mă știa, fiindcă eu totdeauna stam în banca înfii.

Si m-am dus la doamna Delavrancea cu scrisoarea de recomandăție. Doamna Delavrancea m-a primit foarte binevoitoare, numai că stingăcia mea de începător în ale investigației nu mi-a dat satisfacție în primele vizite pe care i le-am făcut. Mi-aduc aminte de serbetul de zmeură pe care mi l-a servit și pe care nu știam cum să-l mâninc. La fiecare întrebare pe care i-o puneam, doamna Delavrancea înălța din umeri și zicea: „Barbu a fost extraordinar!“ Într-adevăr Barbu fusese extraordinar, dar emoțiile o înecau, eu nu știam să pun întrebări și așa că m-am ales cu foarte puțin din această primă vizită. Ulterior, mi s-au arătat manuscrise, cite putuseră să scoată din noroi oamenii de serviciu rămași în București, după plecarea lui Delavrancea la Iași, în timpul războiului, mi s-au arătat fotografii, mi-am copiat din ele ce-am crezut eu că o să-mi servească la prima monografie apărută în mai 1940, exact la 11 ani după prima vizită făcută în mai 1929. Între timp, mi luasem licență, plecasem în provincie, la Tg. Jiu, unde mi-am ales postul la repartizare și unde am funcționat opt ani, după care, tot din cauza lui Delavrancea, am părăsit catedra și-am venit la București. Pînă în 1946, nu m-am mai ocupat de catedră propriu-zis, ci studiind la Academie și cercetind circa 100 de oameni bătrâni, care l-au cunoscut pe

Interviu realizat de
prof. Petrace DIMA

(Continuare în pag. 1606)

(Continuare în pag. 1606)

DELAVRANCEA - 125

Emilia Șt. MILICESCU:

**„Barbu Delavrancea a fost învățătorul meu
în toate și ghidul meu moral
de-a lungul unei vieți întregi“**

(Urmare din pag. 1605)

Delavrancea și pe care-i interogam pe stradă, în tramvai, în mașină. Mi se părea mie că sănt din epoca lui Delavrancea și n-am greșit niciodată. L-am găsit în felul acesta și pe birjarul care-l dusese în 1906, la Hotelul „Dacia”, în sala cea mare de conferințe, unde Delavrancea a vorbit studenților revoltăți că la Teatrul Național se reprezenta o piesă în limba franceză. Și astă era domnul Covaci, care păstra melonul de pe atunci, lăgit avea o cravată numai zdrențe, cămașa era, tot așa, felii pe el, dar haina era de pe vremea cind îl ducea pe Delavrancea, cu trăsura, prin oraș.

— Cam cît i-ați dedicat din viața dv.?

— Din 1929 și pînă acum sănt 54 de ani. Nu pot să spun că nu am lucrat și altceva: am lucrat și Vlahuță, am lucrat și Eminescu și ultima mea carte care mi-a luat multă vreme, „Gheorghe Lazăr”, dar oricum, în permanență, am fost preocupată de Delavrancea. Am lucrat zeci de ani, la Biblioteca Academiei, de la 7,30 dimineață, pînă la 10 seara, cind se închidea biblioteca și uitind să măñinc tartinele pe care mi le luasem cu mine. Iar cind veneam acasă, fișele, pe care mi le făcusem la Academie, le copiam și le repartizam: la monografie, la vol. I, la vol. al II-lea s.a.m.d., încit după ora 10,30 seara, cind veneam acasă și terminam cu masa, mai stăteam cel puțin 2—3 ore să lucrez acasă, și uneori nu mă mai culcam deloc. Și am ajuns, la un moment dat, la un record de timp de lucru de 57 de ore, în care nu m-am urcat în pat.

— Cella Delavrancea, întrebata, în cadrul unui interviu acordat „Revistei noastre”, dacă s-a gîndit vreodată să scrie o monografie „Delavrancea”, ne-a declarat: „Nu și nici n-ar fi oportun, pentru că Emilia Milicescu îl cunoaște pe tata mai bine decît îl cunosc eu”. Mi-am adus aminte de această mărturisire, în preziua conferinței dv. de la Focșani, cind îmi povesteați la telefon cum ați descoperit casa părintească a autorului „Sultanică”. Vă rog să reluați relatarea, aducind, desigur, informații suplimentare.

— Cellica e foarte convinsă că, dacă în pustiul Sahara m-aș duce și-aș bate cu un baston în pămînt spunind: „Săpați aici că veți găsi o piramidă”, să nu se îndoiască nimeni să sape, fiindcă, cu siguranță, o vor descoperi. Ea are mare incredere în intuițiile méle, nu numai ea de altfel, toată familia Delavrancea, și pe lîngă familia strict Delavrancea și Mărgărita Miller-Verghi, care l-a cunoscut în copilăria ei și o viață întreagă a fost legată de Marya Lupașcu, devenită Marya Delavrancea, și de Barbu, fiu adoptiv al mamei sale.

Casa părintească n-am putut-o identifica decît cu ajutorul nepotului de frate al lui Delavrancea, dr. Constantin Suhăteanu, epidemiolog vestit, care o văzuse în copilărie. Fusese în casa bunicilor în copilăria lui. Iar informația pe care o aveam eu era că, în timpul războiului din 1916—1918 în bariera Vergului, au căzut două bombe nemîște: una pe Găzărie și alta pe casa tatăl Marița. Casa tatăl Marița era, de fapt, casa părintească a lui

(Continuare în pag. 1608)

Gazetar de-a lungul a 48 de ani, cercetător de arhive și biblioteci, exeget și editor flămînd mereu de documente, mă gîndesc cu drag la generația tînărată care face același drum ca mine cea de altădată și salut pe redactorii „Revistei noastre”, statonici culegători de stele și făuritori de frumuseți în principal literaturii române,

Emilia Ș. Milicescu

24 III 1983

Focșani, la sărbătorirea lui

Delavrancea - 125 de ani de la naștere

Gazetar de-a lungul a 48 de ani, cercetător de arhive și biblioteci, exeget și editor flămînd mereu de documente, mă gîndesc cu drag la generația tînărată care face același drum ca mine cea de altădată și salut pe redactorii „Revistei noastre”, statonici culegători de stele și făuritori de frumuseți în peisajul literaturii române.
24.III.1983

Emilia Șt. Milicescu

Focșani, la sărbătorirea lui Delavrancea - 125 de ani de la naștere.

DELAVRANCEA – 125

Emilia Șt. MILICESCU :

„Barbu Delavrancea a fost învățătorul meu în toate și ghidul meu moral de-a lungul unei vieți întregi”

(Urmare din pag. 1606)

Delavrancea, pentru că, după plecarea părinților lui Delavrancea la via fiului lor cel mai mare, Nicu Ștefănescu, se mutase acolo o rubedenie : țața Marița. Și pe casa astă căzuse o bombă, distrugind camera dinspre stradă. Cu fotograful după mine, am pornit cu dr. Suhăteanu s-o căutăm ; el nu mai știa unde e casa. Și din om în om bătrîn, am întrebat : „Unde a căzut bomba din 1916 ?“ — „Păi, pe casa țaței Marița“. Și ne-a condus o bătrînă dar din depărtare și dr. Suhăteanu a zis : „Uite, asta este !“ A recunoscut-o imediat. Acum, era într-o stare deplorabilă. Una dintre camere nu mai avea acoperiș deloc, iar celelalte erau prăpădite de tot. În bucătăria femeii care o locuia acum se afla fotografia nepoatei țaței Marița, Netuța, care s-a și îmbolnăvit de nervi, din cauza bombei care căzuse pe casă. Dar actuala locatară, neavînd fotografii sau tablouri, a lăsat fotografia Netuței pe perete, deși nici o legătură n-avea femeia de astăzi cu Netuța, nepoata țaței Marița. Ei bine, de-acolo și pînă la fetele Delavrancea, în str. Romană, actualmente M. Eminescu, nu m-am oprit din fugă. Am crezut c-o să cad ca soldatul de la Maraton, după ce voi spune : „Am găsit casa buniciilor !“ Fetele Delavrancea au fost foarte mișcate, pentru că eu găsisesem casa buniciilor lor, pe care ele încă n-o știau, n-o văzuseră, în copilărie, niciodată.

— Prin ce an era ? Vă mai aduceți aminte ?

— Sigur. În 1955, a fost asta. Am declarat-o monument istoric, la Academie, am fotografiat-o și după aceea Sfatul Popular de-acolo a dărîmat-o și nu mai e nici urmă din ea, deși Riri Delavrancea se oferise să refacă această casă așa cum a fost ea, dacă i s-ar fi dat ceva material și cîțiva oameni la îndemînă. Am pierdut-o și Delavrancea n-are nicăieri o casă memorială, spre marea mea durere și spre paguba culturii românești și a mijloacelor cu care putem să facem educație tineretului.

— Socotiți încheiată ediția „Opere“, de Barbu Delavrancea, pe care ați început-o în 1965 ?

— Oficial, se consideră cea dintii ediție critică a unui clasic, terminată la noi. Așa s-a și declarat, pentru asta am și primit o distincție, Diploma de onoare a revistei *Manuscriptum*, dar eu n-o consider terminată, pentru că mai am o mulțime de articole politice, pe care nu le-am publicat, e drept, nu de cea mai mare importanță, în care totuși găsești totdeauna cîte ceva exceptional, fie din punct de vedere al stilului, fie o informație despre epoca în care Delavrancea a scris aceste articole politice. Iar ceea ce este mai grav este că n-am putut încă publica discursurile de masă ale lui Delavrancea. Începînd din 1878, el conferențiază despre femeie în societatea umană. Foarte frumoasă conferință care s-a publicat în revista Mariei Flechtenmacher — „Femeia română“, și de acolo am copiat-o. Dar sunt numeroase discursuri ale lui ținute de-a lungul timpului, în toată țara, fie la Ateneu, fie în diferite orașe. La Focșani, a vorbit despre poezia populară în 1908. În loc să rostească un discurs politic, el a vorbit despre poezia populară. Si a fermecat lumea, bineînteleș.

(Continuare în pag. 1633)

La aniversară

de dr. AI. SÂNDULESCU

„Patria – spunea Delavrancea – nu e pămîntul pe care trăim din înțîmplare, ci e pămîntul plămădit cu sîngele și întărit cu oasele înaintașilor noștri. Cînd pomenim de Călugăreni, Rovine sau Valea Albă ne cutremurăm, uităm de noi, și nu trăim decît în aceia care au fost odinioară ostași, căpitani și voievozi... Patria nu vine de la pămînt, nici din vreo lucrare a cîmpului, nici din vreo abstracțiune, ci dintr-o noțiune concretă, de la **păter**, de la **pătres**, din părinți, moși și strămoși. Părinții, moșii și strămoșii ne sunt patria noastră, ei care au vorbit aceeași limbă, care au avut același dor, aceleași suferințe și aceleași aspirații, e adevarata noastră patrie” (**Patrie și patriotism**).

Asemenea cuvinte rostite către sfîrșitul vieții sale purtau mărturia de credință a unei vieți întregi. Din tinerețea lui romantică și agitată, cînd suia la tribuna Ateneului spre a ține conferința **Ce este patria**, și pînă la discursurile ce electrizau publicul de la sala „Dacia”, care chemau la înfăptuirea unității noastre naționale, de la entuziasmele și în același timp doctele articole despre folclor pînă la patetismul sublim din **Apus de soare**, Delavrancea se însăși, prin toată ființa lui și prin toate domeniile lui de activitate, ca un suflet arzînd pururea pentru binele țării.

Fiu al unui clăcaș împroprietărit la '64, cum va spune însuși într-un discurs, clăcaș a cărui obîrșie era în Munții Vrancei (de unde și pseudonimul scriitorului), autorul duioaselor schițe **Bunicul și Bunică** s-a născut în mahalaua Delea Nouă din București la 11 aprilie 1858. Anii de școală primară și de liceu de la „Sfîntu-Sava”, ca și tinerețea universitară își vor trimite mereu ecouri în opera nuvelistului, în bună măsură autobiografică. După un scurt, dar foarte util stagiu parizian, Delavrancea se întoarce în țară, unde se afirmă în scurtă vreme ca unul dintre intelectualii proeminenți ai epocii. Publică volumele de nuvele **Suliănică** (1885), **Trubadurul** (1887), **Între vis și viață** (1893), **Paraziții** (1893), desfășoară o prodigioasă activitate de gazetar, colaborînd sau fiind redactor la ziarale „România liberă”, „Epoca”, „Lupta”, „Democrația”, „Voința națională”. Din articolele și foiletoanele sale se desprinde profilul unui pamphletar care, după expresia lui N. Iorga, „tăia răni adînci în sufletul adversarului”, se degajă o admirabilă conștiință patriotică. Apărînd in-

DELAVRANCEA - 125

La aniversară

(Urmare din pag. 1609)

teresele țărănimii, drepturile ei la libertate și la cultură, militând pentru unitatea națională a României, Delavrancea, care, între timp, va fi deputat și ministru, a pus un patos inimitabil. Iată cîteva fraze memorabile din ultimul său mare discurs **Pămînt și drepturi**, rostit la Iași în 1917, în care cerea împroprietărarea celor ce se așlau cu arma în mînă pe cîmpurile de luptă : „Eu nu pot să uit că sînt copilul țăranului clăcaș împroprietărit la '64 ! Nu pot să uit ceea ce am învățat de la cei mai mari dascăli ai mei, de la părinți : basmele, cîntecele, obiceiurile, limba, această comoară de limbă, unde se găsesc bogățiile cu duiumul, în care mi-am spus durerea și dorul și-am încercat să mă apropii de un ideal ce s-a depărtat treptat cu pașii făcuți înspre dînsul. Străbunii mei se pierd în haosul iobagilor, suferind cu ceilalți țărani deopotrivă și lipsa și foamea și năvălirile”.

În articole, conferințe sau discursuri, verbul gazetarului sau oratorului e casant sau vehement, mîngîietor sau profetic, împrumutînd nu o dată amarul blestemului. Un verb acid, înveniat care-l slujește de minune pe portretistul satiric. Eroul principal este beizadeaua, boierul, văzut cînd caricatural, în tușe naturaliste, cînd cu o ironie sarcastică, ucigătoare prin simularea stimei și umilinței, cînd interrogativ, la modul interpelării parlamentare, atât de familiară gazetarului. Iată, spre pildă, tipul absenteistului apatrid, rupt de viață de realitățile naționale : „Ați trăit, luminate, și ați crescut departe de căminul străbun și ați rămas tot departe de credințele și aspirațiunile națiunei noastre. Cu limba românească ați uitat, slăvite beizade, și tradițiunile românești. În atmosferă străină în care ați trăit ca o plantă exotica, ați pierdut și ultima parte din căldura națională”.

Întrebarea devine reproș, iar aceasta acuză, rostită de un țaran intelligent care nu se mai sfîște, ci o spune verde, cu o cîtezanță rău prevestitoare. Cuvîntul căptușit cu o ironie îndrăcită, aplombul dialogului și în genere atitudinea de superioritate morală, care sanctionează traiul de huzur și dezinteresul față de țară, într-un limbaj certăret, îl anunță, de la distanță, pe Tudor Arghezi : „De mirarea dumitale eu nu mă mir deloc. Ca dumneata și mulți ca dumneata să nu cunoască pe sătenii noștri, fie ei de la Dunăre, de la Olt, de la Prut, sau de sub trîmba Carpațiilor, aceasta n-are de ce să mă mire. Ce-ați învățat, boierule, și unde ați învățat spre a ne cunoaște pe noi, în firea, în graiul, și în nevoile noastre? Te-ai întors de ieri, de-alaltăieri din petrecerile capitalelor mari în capitala țării, și, ajuns aici, ce mi-ați făcut ? Plimbări, băuturi, mîncare, teatre, cluburi, cafenele, cum ziceți d-vostă, intrigî amoroase, trai, nu glumă, pe bani gata,

de la părinți, de la neamuri sau de la noi, din hazaua visteriei din toate acestea nu ai și nu aveți de unde ne cunoaște, a ne înțelege și a vă da seama de datoriile voastre față de noi și de drepturile noastre față de voi".

Scriitor muntean, Delavrancea îl admira pe Anton Pann (tipul zgârcitului fusese creionat mai întii în *Povestea vorbei*) și, după cît se pare, și pe N. Filimon. Alt portret, *Ciocoil de odinioară*, amintește de Andronache Tuzluc. Lenea, ignoranța, trîndăvia, spiritul tiranic sînt ale aceluia. Imaginea este a unei perfecte satrapii de ev mediu oriental :

„Lungit pe sofa într-o rînă, aroma somn dulce ; în cap vidul fără fund al celei mai sfinte ignoranțe ; la gură ciubucul de chiparos terminat printr-un ou de chihlimbar. Unul îi aprindea ciubucul ; altul îi da cafeaua, altul îi cînta din chitară mol-comindu-i cîntecele lumești care îl iritau ; altul îi scria răvașele sale de dragoste ; altul îi hrăpea durdulia moșneagului, îmbrobodită cu maramă de borangic, și i-o ducea sperioasă ca o căprioară, pe cînd el cu ochi galeși îi șoptea întruna : kera mu, kera mu ; altul îl îmbrăca, altul îl dezbrăca ; doi îl suiau de subțoară în trăsura lungă cît corabia lui Noe ; alții îi îngrijeau de moșii.

El ? El mesteca, fuma, bea, bătea, șipa, poruncea. El ? Așa cum era, era la divan, la curtea domnească și țara asculta de porunca lui.

El ? Așa cum era, cînd bătea din picior, trîntea zece sate cu fruntea la pămînt".

Autor de basme și pasionat de folclor, Delavrancea sintetizează caracterologia și-i dezvoltă anumite linii pînă la fabulos, imaginea tiranului devenind cumplită : „Si de aceea cînd arnăutul șoptea : boierul doarme, zece sate umblau în vîrful picioarelor, iar cînd striga : s-a deșteptat boierul în zece sate se oprea răsuflarea”.

Portretistica satirică ni se relevă ca o valoare antologică a gazetăriei autorului lui **Hagi Tudose**. Sarcasmul, naturalețea, verva de pamphletar, vibrația lirică, plasticitatea cuvîntului ne dau încă o măsură a scriitorului, care, ca ziarist, se situează în tradiția strălucită a lui Eliade Rădulescu, B. P. Hasdeu și M. Eminescu.

O componentă semnificativă a scrisului delavrancian este folclorul, elogiat în atîtea rînduri de autor, de la profesiile de credință ale tinereții pînă la discursul de recepție la Academie, **Din estetica poeziei populare** (1912). Scriitorul, care ținuse și un curs de folclor la Facultatea de Litere din București, observă puterea de sensibilizare a poetului popular, preferința lui pentru verbele plastice, onomatopeice, pentru epitetul verbal. Încearcă, de asemenea, o definiție a doinei, pe urmele lui Cantemir și Hasdeu, văzută ca un cîntec de vitejie cu rădăcini străvechi, înfipte în substratul dacic, subliniază rolul naturii, ca nucleu poetic și

La aniversară

(Urmare din pag. 1611)

coordonată psihică românească și situează marile noastre balade (**Miorița, Toma Alimoș, Meșterul Manole**), în perspectivă universală, în cadrul unor interesante încercări de folclor comparat. Stilul și limba lui Delavrancea sunt înflorite ici și colo de cimitituri și proverbe, apelând curent la expresia populară, ușor dialectală și arhaică, din care-și trag vioiciunea și prospețimea.

În domeniul nuvelisticii – spre deosebire de contemporani ca I.L. Caragiale, I. Slavici, Duiliu Zamfirescu – autorul **Domnului Vucea** se afirmă ca o personalitate puternic marcată printr-un temperament artistic impetuos și contradictoriu. El trăiește drama „dezrădăcinării”, prefigurînd o principală temă sămănătoristă, moralistul e un liric, un iubitor al naturii (**Sultănică**), al trecutului de baladă (**Șuier**), al basmului (**Norocul dracului, Neghiniță**), al poeziei meridionale și exotice (**Fanta-Cella**), un excelent povestitor.

(Continuare în pag. 1621)

GÎNDURI

Gînduri... gînduri pentru gîndurile pure ale bătrînului Delavrancea. Gînduri... gînduri de copil... gînduri care niciodată nu sunt suficiente pentru a-l ridica și a-l integra în universul slujit de jertfă, clădit cu trudă și răbdarea bunicii, cu bucuria și speranța bunicului.

Bunica – plină de tandrețe și prospețime ; bunica – icoana vie a copilăriei lipsite de griji; bunica – poveste adînc înfiptă în gîndul și sufletul nostru.

Ea, bunica, este cea care trăiește, alături de noi, viața și copilăria a treia oară.

„O văz limpede, așa cum era. Naltă, uscătivă, cu părul alb și creț, cu ochii căprui, cu gura strînsă și cu buza de sus crestată în dinți de pieptene, de la nas în jos”.

– „Partea asta e a mea.

– **Și partea asta, a mea!**

– Mustața asta este a mea.

– **Și asta, a mea...**“

Jocul acesta plin de miresmele copilăriei îl face pe bunici să suferă, dar această suferință dulce îi alină bătrînețele și durerile.

Care dintre noi nu ar vrea să retrăiască cu emoție zilele fierbinți ale copilăriei, jocul obișnuit de zi cu zi?!

Care dintre noi nu ar vrea să mai guste din fructul ei, pentru a-i descoperi noi aromă, noi sensuri?!

Pentru toate acestea este nevoie de El.

Liliana-Gabriela COMAN,
clasa a X-a C

NICHITA STĂNESCU – 50

Amintiri

Emoție firească. Creta dintre degete îmi dezvăluie și încordarea și slăbiciunea. În clasă este o liniște de templu. Privirile elevilor sunt adunate ca într-un inel de evantai, în punctul ascuțit al albului care trebuie să scrie pe negrul luminiscent al tablei cîteva cuvinte ca tăietură de frontispiciu:

„Statuia lui Nichita Stănescu, în peisajul diferențiat al literaturii noastre actuale, e impunătoare“.

Efigia în bronzul cuvintelor, turnată de criticul Aurel Martin, mi-a creat bolta necesară să pot începe a vorbi despre magicianul verbului românesc contemporan.

Cele aproape patruzeci de penițe transformă cuvintele în imaginea statuară a poetului. Ca într-o noapte senină — căci numai noaptea dilată sensurile profunde — aud un glas cu subțirime stelară :

— Dumneavoastră ați fost coleg de studenție cu poetul Nichita Stănescu...

Se reașeză plecîndu-și fruntea de parcă ar fi săvîrșit o vinovătie.

Neîngăduită, pedagogic vorbind, țișnirea sinceră a întrebării mă reîntoarce în spațiul firesc al gîndirii asupra valorilor calme.

Creta a încetat să vibreze, tabla pare smerită. În minutele următoare încerc să „desenez“ itinerarul gîndirii în imagini a poetului.

Tehnica metaforei în metaforă, despicarea hegeliană a unicului și resintetizarea dualității dialectice, mirarea socratică — izvor primordial al cunoașterii, cuvîntul de esență anamnezică platoniană și mireasma insolită a asocierilor bruște, ghișcite încă din tinerețe din lirica lui Ion Barbu, au menirea să decodifice structura verbală a dificilului mare poet.

Îmi vin în minte cuvintele sale :

„Cel care îl iubește mai mult pe Blaga decît pe Arhezi, îl va determina pe adolescent să-l înțeleagă mai profund pe Blaga, căci anumite rețineri de această natură nu pot fi reținute la pupitru! Trebuie, deci, să înțelegem că profesorul de liceu nu este un funcționar al culturii, ci el însuși este profund implicat în ea și în transmiterea ei“.

Dau curs rugămintii elevului...

Vreme de cinci ani aproape, am stat în aceeași grupă de

prof. Nicolae MOHOREA

(Continuare în pag. 1614)

Amintiri

(Urmare din pag. 1613)

seminar. Nichita era, ceea ce se poate spune, un „năzdrăvan”, deoarece avea ciudata plăcere de „a scandaliza” prin asocierile-i poetice într-un cadru de natură științifică.

Astfel, el propunea ca adevărat triunghiul scalen în locul celui echilateral. Poezia lui o confirmă. Într-o pauză de seminar de lingvistică, Nichita mărturisea că a fost un repetent chiar din prima clasă primară. Motivul era îndoială că „vorbele pot fi scrise”; deci ele sănt tot atîtea recreări autohtone cu mireasca mitică, dar moderne.

Luările lui de cuvînt erau pentru noi o așteptată desfătare. Ideile scăpărau din ciudata logodnă a cuvintelor care te transferau în zona de mai tîrziu a „necuvintelor”.

Mai avea o plăcere: să citească ultimele poezii înaintea seminarului de filologie romanică, în care conjugam verbe și declinam substantive din catalană, provensală, retoromană...

La un seminar condus de Matilda Caragiu (sora regretatului actor), Nichita Stănescu a cerut să citească drept referat o poezie: „Scrisoarea verbului a fi către substantivul lemn”.

Promoția noastră s-a bucurat de prezența la catedră a savantului Iorgu Iordan, care s-a amuzat auzind:

„Cînd m-am dus la Iorgu atunci
Să-i înșir niște iordane“.

Temătoare, Matilda Caragiu i-a atras atenția asupra stihurilor insolite. Nichita o fantaza la examen în stil caracteristic. Marele profesor i-a spus: „Hai, Stănescu, nu mai umbla la iordane“. Severul cărturar devenise blind, ochii lui Nichita exprimau o inocență insolit de albastră.

Marele profesor s-a reprimat.

Șoptindu-și stihurile, Nichita se bucura de audiența lui Dumitru Micu și Paul Georgescu, mergînd împreună la Capsă. Celebra cafenea mai era pe atunci frecventată de poetul Ion Barbu, care, singur, tacticos și meditatив, retras într-un colț, își sorbea cafeaua, uneori proastă și atunci protesta.

Nichita îl vedea, îi dădea tîrcoale și-l admira de la distanță. Pe atunci erau stridente experiențele din lectura lui Topîrceanu, Bacovia, Barbu.

Miracolul expresiei l-a deprins de la ei. Mai miraculoasă a fost însă desprinderea. Curios este că Nichita Stănescu descoperă cîfrul limbii latine;

„Limba latină este cea mai frumoasă limbă din lume. Limba română este copilul ei. Scriu poezie să-mi explodeze creionul de frumusețe lingvistică“.

Îmi deapărt amintirile și parcă-mi aud vorbele într-un ecou repetat pînă la stingere. În clasă, aceeași tăcere de templu. Răpit de propriile-mi mărturisiri, îi trăiesc prezența.

L-am urmărit pe Nichita curios — că sănt în felul meu — aproape treizeci de ani ; de la dibuiri pînă la debut în 1957 și de atunci pînă astăzi, cînd îl văd încununat cu cel mai mare premiu actual pentru poezia, „Cununa de Aur” — STRUNGA 1982.

Istoriografia literară a scotocit de multe ori în trecutul oamenilor de litere și a găsit în copilăria lor manifestări, dovezi reale ale unei precocități geniale.

Cine cercetează viața poetului Nichita Stănescu descorește asemenea manifestări. Îmi amintesc de examenul dat cu profesorul Alexandru Rosetti la încheierea cursului de Istoria limbii române literare. Pe omul acesta cu suflet atât de impresionabil, cu simțul valorilor autentice, dar care nu-și exteroizează trăirea profundă în fața ineditului și care a promovat atîtea valori (Ion Barbu, G. Călinescu, Camil Petrescu, Zaharia Stancu), l-am quizzat replicind asistentei :

„Lasă-l să vorbească ! Tânărul acesta e genial !“

Nichita Stănescu se abătuse de la cerința examenului. În loc să trateze „Contribuția lui Dimitrie Cantemir la dezvoltarea limbii române literare“, el își luase permisiunea să prezinte „Inorogul în literatura universală“.

Spuneam că era îndrăgostit de Topîrceanu și Barbu aproape în egală măsură. Este interesant de reținut : la o seară culturală studențească cu program susținut din grupa noastră, Nichita și Călin Căliman au interpretat (dramatizat) parodia lui Topîrceanu — „Noapte de August“ (după Alfred de Musset) în care el era muza. Era prin 1953. În anul ultim, îl gusta din plin pe Ion Barbu.

Era fermecat de autorul „Baladelor vesele și triste“, de agerimea și spontaneitatea expresiei, de construcția gramaticală... E prins o vreme în mrejele poeziei barbiene spre a-și lua apoi propriul său zbor înalt, propriul său drum care trece prin reconstrucția limbajului poetic.

...A sunat de mult. Nimeni însă n-a auzit clopoțelul.

SECVENȚE

AVANPREMIERA

Vara lui '82. În Munții Vrancei, agitație cinematografică : o echipă de actori, în frunte cu Octavian COTESCU, Valeria SECIU și George CONSTANTIN, toarnă filmul „Escapada“, după un scenariu de Mircea Radu IACOBAN. Printre realizatori, doi foști elevi ai Liceului „Unirea“ : regizorul Cornel DIACONU și actorul Constantin MĂRU.

18 aprilie 1983. La Cinematograful „Balada“ din Focșani, are loc avanpremiera filmului, în prezența actorilor Octavian COTESCU, Rada ISTRATE, C. MĂRU și George NEGOESCU, a regizorului Cornel DIACONU, precum și a operatorului Sorin ILIEȘU.

În completare, impresionantul scurimetraj „Tema 13 – Bătrâni“, de același regizor, care semnează și scenariul.

SECVENTE

De la stînga la dreapta : prof. Stefan Neagu, prof. univ. dr. Emilia St. Milicescu, prof. Petrache Dima și prof. univ. dr. Gheorghe Bulgăr.

CENTENAR

Cu prilejul împlinirii unui veac de la apariția „Luceafărului” eminescian, la 30 aprilie 1983, Filiala Focșani a Societății de Științe Filologice, în colaborare cu Inspectoratul Scolar Județean Vrancea și „Revista noastră”, a organizat un simpozion, la desfășurarea căruia și-au dat concursul : profesorii universitari **Gheorghe BULGĂR** și **Emilia St. MILICESCU**, profesorii **Petrache DIMA**, **Stefan NEAGU** și **Cătălin ENICĂ**, precum și elevii **Valentin-Manole GHEORGHIȚĂ**, **Adrian GRĂJDINOIU**, **Gabriela LUPU** și **Mihaela BLINDU**.

La sfîrșit, oaspeții au notat următoarele gînduri în **Cartea de aur a școlii** :

„Azi, 30 aprilie, am avut cînstea să vorbesc elevilor și profesorilor din Focșani, despre „Monologul îndrăgostitului în opera lui Eminescu” și sunfelul mi-a fost mingiat de aplauzele lor. Cu Petrache Dima în frunte, mi-am găsit în toți niște dragi prieteni. Mă simt legată de ei prin dragostea comună pentru marile valori ale literaturii române.”

Emilia St. Milicescu

Frumos centenar al „Luceafărului” la Liceul „Unirea”, azi 30 aprilie 1983, pentru care conducerea școlii și „Revista noastră”, în frunte cu stimatul nostru coleg, Petrache Dima, merită toate laudele. Va rămîne pentru noi o sacră amintire, mai ales că tineretul s-a dovedit atât de receptiv la valoarea unică a operei eminesciene. Am folosit acest moment pentru a asocia acestui înalt omagiu pe maîstrii noștri Arghezi, Vianu, Călinescu, din care am citat cuvinte memorabile de prețuire a „Luceafărului”.

Cu cele mai calde urări de succes și fericire dascălilor și elevilor acestui liceu, „Revistei noastre” și tuturor iubitorilor de artă literară.

Gheorghe Bulgăr”

DEZBATERE

La 14 mai 1983, sub auspiciile Societății de Științe Filologice, ale Inspectoratului Școlar Județean Vrancea, ale Filialei Focșani a S.S.F. și ale Casei Personalului Didactic din Focșani, a avut loc o dezbatere pe tema : „**Școala și ortografia. Probleme actuale ale scrierii și pronunțării corecte a limbii române**”.

Au participat : reprezentanți ai Universității din București, ai Institutului de Lingvistică din București, ai Editurii Didactice și Pedagogice, ai presei centrale, precum și numeroși profesori din învățămîntul gimnazial și liceal, învățători.

Au rostit cuvinte de salut tovarășii : **Alexandru CRIHANĂ**, secretar al Comitetului Județean Vrancea al P.C.R., **Ilie GEANTĂ**, inspector general adjunct la Inspectoratul Școlar Județean Vrancea, și **Petrache DIMA**, președintele Filialei Focșani a S.S.F.

Lucrările au fost conduse de tovarășul prof. dr. **Ion HANGIU**, secretarul consiliului de conducere al S.S.F.

Au prezentat comunicări : lector univ. dr. **George BELDESCU** („Există un specific al îndrumătoarelor de scriere și de pronunțare corectă pentru elevi ?”), conf. univ. dr. **Gheorghe POALELUNGİ** („Contradicțiile ortografiei actuale”), prof. dr. **Ion CALOTĂ** („Observații asupra unor modificări recente în ortografia limbii române”), prof. **Fulvia CIOBANU** („Semnele ortografice”), prof. **Vasile LEFTER**, („Modalități specifice în însușirea ortografiei în prima treaptă de liceu”), prof. **Enache MÎNDRESCU** („Fișele ortografice – instrumente utile în activitatea de scriere corectă la clasa a V-a”) și prof. **Ioana ODAGIU** („Dificultăți în scrierea adjecativului calificativ”).

Întrucît unii vorbitori s-au referit și la „Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române”, lucrare normativă elaborată de Institutul de Lingvistică din București și aprobată de Comisia pentru cultivarea limbii a Academiei R.S.R., coautoarele: dr. **Mioara AVRAM**, dr. **Magdalena POPESCU-MARIN** și dr. **Elena CARABULEA**, cercetători științifici principali, au motivat modificările aduse recent în ortografia limbii române și au mulțumit pentru observațiile și propunerile făcute.

Din aceste intervenții, s-a desprins concluzia că presa n-a trecut încă la aplicarea noilor norme, fapt ce întîrzie însușirea lor de către masele de vorbitori ai limbii române.

Preocupările Editurii Didactice și Pedagogice în această direcție au fost prezentate de tovarășul prof. **Gheorghe FLOREA**, seful redacției de limba și literatura română.

Cu această ocazie, în holul Casei Personalului Didactic din Focșani, au fost expuse cărți privind ortografia limbii române de-a lungul timpului și setul de planșe „**Norme ortografice și ortoepice**”, lucrare apărută la Editura Didactică și Pedagogică, în 1981. Autor : prof. **Petrache DIMA**, Liceul „Unirea” din Focșani ; metodist : prof. **Elisabeta VESCU**, Oficiul Central pentru Mijloace de Învățămînt ; redactor : prof. **Magdalena PANAITIU**.

DEBUT

Destăinuire

Exist și sănătă uimită că mă regăsesc
în goana nebună a vieții.
Timpul își pune pecetea sinistră pe gîndul
meu
și consolări încerc prin uitare.
Caut cuvinte să-ți spun ce gîndesc,
dar, negăsindu-le, tac, ascultînd gîndul tău,
hrânindu-mă doar cu păreri de rău.
Rămîn pierdută în visul meu
gîndindu-mă că, poate,
ai întors capul spre altă speranță,
lăsînd o jertfă pe altarul iubirii.

Am crezut...

Am crezut în ochii tăi
și-n urmă am știut că nu mă înțelegi.
Am fost un hor în viața ta, sau o chemare
spre infinitul ţărm al vieții ?
Ti-am dăruit surâsul tinereții,
iubirea fragedă și pură...
Fără să vreau acum îți dărui ură.
De ce-ai plecat ?

Manuela-Luizi HAGIU,
clasa a IX-a M,
Liceul „Al. I. Cuza” – Focșani

Timp...

Chipuri ciudate se-nlăntuie în mine
 Și-n jurul meu se urcă nemurirea ;
 Simt taina lor și-o simt cum vine,
 Simt clipele ce mi-au umbrit gîndirea.
 Aud un glas și altul ce străbate
 Spre întunericul ce-n goană-l treci...
 Aș vrea să ţip, dar e prea multă moarte
 Și-din neant tu vii să o petreci.
 Bătrînul Timp pulsează-n mine
 Și m-am întors ca să-l aud gemînd,
 Și plîngeau mulți și am văzut prin tine
 Un suflet cald, trăind, vibrînd...

Liliana-Gabriela COMAN,
 clasa a X-a C

Cugetări de catifea

...Străzi goale, pe care pașii trecătorilor le scot din amărteală, umplîndu-le cu o ciudată rezonanță. Străzi, pe care ploaia le spală zilnic în ape curate și pe care copacii le învesmîntă în frunze. Frunze să fie? Nu, nu sunt frunze, sunt crîmpete de vise colorate. Vise de toamnă, vise în care aurul se iveste din rubiniu, în care cafeniu se amestecă cu vernilul și cu roșul-pal. Scăpirile ireale ale străzilor te îmbată... Plouă, pe geam curg mici torente străvezii, vîntul apleacă arborii tineri, smulgîndu-le frunzele. Noroi și apă, un fulger se aprinde sălbatic și după el tunetul zguduie geamul. Alt fulger. Parcă ar fi un șarpe incandescent, spirala lui te arde, te-nfioară; nu-i un vis, nu-i o poveste. Nu! Fulgerul e viu, iată-l! Vezi cum

limba lui despîcă negurile. O clipă dispără, apoi iar apare, sălbăticind întregul joc al puhoiului. Vîntul urlă descreierat; ploaia, nebună de furie, desface poloboacele și burdufele cu apă și le revarsă pe pămînt. Așa e de fiecare dată cînd ploaia ia în stăpînite cerul, de fiecare dată orga de tunete răsună la fel de asurzitor, iar vîntul zbiară la fel de fioros. Nori, ploaie, vînt, stropi, apă, apă, noroi și iar apă. Ah, dar toate au un sfîrșit! Torentele de pe fereastră s-au uscat, iar soarele zimbește într-un colț de vis și cer. Zimbește ca un copil, încercînd să se dezvinovătească, și apoi roșu de rușine, fugă după dealuri.

Andreea ANTON,
 Școala Generală Nr. 46, București

DEBUT

Mama

Mamă scumpă și voinică,
Te trudești ca o furnică,
M-ai adus cu drag pe lume
Și mi-ai pus un singur nume.
Mamă, tu ești floare rară,
Mă-ngrijești ca pe-o comoară,
Tu m-ai învățat să zic :
Mamă, papă și tătic.
Mamă, chipul tău de floare
E grădină-mbătătoare,
Și-un buchet de ghoiocei
Strălucesc în ochii tăi.

Ştefania DINU,
clasa a V-a A,
Şcoala Generală Nr. 46 –
Bucureşti

Iepurilă

— FABULĂ —

Iepurilă-Urechi Blege
Într-o zi pe cînd dormea,
S-a visat că este rege
Și că peste tot domnea.
Avea mantie regală
Din blănîță de vulpoi
Și pantofi de mare gală
Dintr-o piele de copoi.
Ziua fiind destul de mare
Și simțind că-i fericit
Își dorea parcă mai tare
Visul să n-aibă sfîrșit.
Cînd cu greu putură-n seară

Frații lui să îl-trezescă
Le strigă să se păzească
Că de-acumă el e rege,
Peste toate cîte sînt,
Iepurilă – Urechi Blege
Cel mai mare pe pămînt.
Și strigînd în gura mare
Cum că altu-n lume nu-i,
Numai iată-l că dispare
Între dinții lupului.

Gina DRĂGHICI,
clasa a VII-a C,
Şcoala Generală Nr. 5 – Focșani

La aniversară

(Urmăre din pag. 1612)

tor autobiografic (**Dl. Vucea, Bursierul**). Întîlnim aici un pictor și un poet care, de obicei, își proiectează propria existență în personajele sale, tipuri de inadaptabili, de înfrângi ai vieții, care-i populează numeroase nuvele. Prin ei, firi dezamăgite și revolte, intrăm în lumea binecunoscută a „paraziților”, a viciilor sociale și morale, vestejite de autor cu un condei prea adesea de pamphletar.

Piesa de rezistență, capodopera nuvelistică lui Delavrancea rămîne **Hagi Tudose**, care se detasează și prin valoare și prin formulă artistică de restul operei. Tipul zgîrcitului, amintind modele universale celebre, izbutește să fie un tip original, atât prin condiționare istorico-socială, cât și prin modul în care l-a conceput autorul ca expresie a unei patimi paroxistice. Apariția lui este, cum s-a spus, delirantă, fără să-i schematizeze și să-i simplifice construcția psihologică. Dintre toate personajele create de Barbu Delavrancea, Hagi Tudose ni se impune ca cel mai bine individualizat. El are, în ciuda trăsăturii dominante, o viață interioară, complexă, evoluează într-un mediu observat cu minuție balzaciană și într-o gradăție ascendentă, de factură clasă. Nuvela, ca atare, nu conține o substanță epică deosebită, dar eroul ei, un veritabil caracter (în general lui la Bruyère), se situează printre tipurile memorabile din literatura română.

Cu trilogia Moldovei, dramele **Apus de soare**, **Viforul și Luceafărul**, opera lui Delavrancea cunoaște o adevărată încununare. Figura centrală, explicită sau implicită a celor trei piese, rămîne aceea a lui Ștefan cel Mare. Ea constituie pivotul în jurul căreia se axează conflictele, caracterele, ea reprezintă unitatea de măsură a celorlalte personaje. Piesa care și găsește răsunetul cel mai larg în conștiința publicului este fără îndoială **Apus de soare**, dominată de figura înțeleptului și viteazului Ștefan, simbol al dragostei de patrie care atinge în cîteva momente sublimul. Ceea ce se remarcă nu e caracterul dramatic, ci caracterul poetic al piesei, lirismul ei de înaltă ținută. Drama pare că n-a fost scrisă, ci mai degrabă rostită și jucată inițial chiar de către autorul ei. Tiradele se urmează o vreme liniștit și seninca să izbucnească apoi într-un formidabil bubuit de furtună. Cuvintele eroului se rostogesc vijelios ca apele unei cascade. În structura și în sacadarea frazei, în simetriile verbale, se recunoaște perfect oratorul.

Delavrancea se stinge în ziua de 29 aprilie 1918, în lăslul refugiu lui, cu mîhnirea de a nu-și fi văzut visul pentru care militase o viață: desăvîrșirea unității naționale a României, ce avea să se împlinească foarte curînd. Opera sa a intrat în patrimoniul nostru literar și, recitind-o azi, ne dăm seama că autorul ei – cum ar fi spus G. Călinescu – făcuse anume concesii spiritului comun prin stilul sentimental, dar în momentele mari „bătea dintr-o aripă către cer”.

MEMORIA DOCUMENTULUI

Tudor Arghezi și Liceul „Unirea”

Recent, am descoperit în arhiva școlii noastre fotocopia portretului lui Tudor Arghezi, portret realizat de Jules Perahim și pus în fruntea ediției princeps a volumului „1907”. Pe paspartu, se poate citi următoarea dedicăție :

„Liceul „Unirea” din Focșani, întemeiat de Domnitorul Alexandru I. Cuza, împlinește la 5 iunie 1966 o sută de ani de viață culturală, dorindu-i cu inima și emoția împlinirea primului mileniu.

Tudor Arghezi

București, 15 mai 1966”

Liceul „Unirea” din Focșani, întemeiat de Domnitorul

Alexandru I. Cuza, împlineste la 5 iunie 1966 o sută de ani de viață culturală, dorindu-i cu inima și emoția împlinirea primului mileniu.

Tudor Arghezi

București, 15 mai 1966.

De la organizatorii expoziției documentare jubiliare, profesorii Valeria Popescu și Ion Leu, am aflat că, în preajma sărbătoririi centenarului liceului, au fost trimise scrisori unui mare număr de personalități ale vieții noastre literare, culturale și științifice, în care erau rugate să-și exprime gândurile lor cu acest prilej.

Deocamdată, nu știm cum a ajuns aici acest neprețuit dar.

Cercetările continuă.

prof. Petracă DIMA

MEMORIA DOCUMENTULUI

ISTORIE LITERARĂ

Inedit

Simion Mehedinți în corespondență cu Virgil Tempeanu

Cele două scrisori ale lui Simion Mehedinți, pe care le încredințăm spre publicare „Revistei noastre”, fac parte din zestrea documentară a Galeriei Oamenilor de Seamă din Fălticeni — Fondul „Virgil Tempeanu”.

Valoarea documentară a acestor epistole este dublată de o semnificație aparte: ele reprezintă o secvență a dialogului epistolar stabilit între două personalități al căror loc de obîrșie îl găsim pe meleagurile Vrancei. Fiecare scrisoare poartă antetul cu adresa redacției ziarului „Duminica Poporului”, ziar al cărui director a fost Simion Mehedinți. Publicația a avut o apariție săptăminală, în două serii, cu întrerupere dictată de evenimentele primului război mondial. (În volumul intitulat „Către noua generație”, ediția a II-a, 1923, p. 239, Simion Mehedinți își reproduce articoulul „Prienetenilor care pleacă”, scris la declararea războiului, prin care elogia munca neprecupeșteă depusă în scopul susținerii ziarului de către colaboratorii care plecau pe front). Ziarul a apărut de la data de 14 septembrie 1914 pînă la 14 august 1916, și de la 23 septembrie 1918 pînă în 1932. Sub-

intitulată „Foaie săptăminală pentru ridicarea poporului”, publicația se adresa mai ales oamenilor de la țară; în paginile ei se tipăreau cîntecele populare, articole cu caracter religios și civic, istorioare moralizatoare, sfaturi gospodărești, povestiri în care, în stil sămănătorist, era idealizată viața patriarhală.

„Duminica Poporului” urmărea să realizeze „lămurirea cugetului celor din sate”. Simion Mehedinți le recomanda țărănilor să citească scrierile lui Anton Pann, poeziile populare culese de V. Alecsandri, cronicile editate de Mihail Kogălniceanu, Criticele lui Titu Maiorescu, operele lui Eminescu, Creangă, Bălcescu, Odobescu.

Pentru realizarea acestor idealuri în vechiul județ Baia, Virgil Tempeanu era omul în care marea geograf își putea pune, pe bună dreptate, toate speranțele.

Deși nu au fost date, o însemnare a profesorului Virgil Tempeanu pe una dintre scrisori le fixeaază cu aproximație în timp: „Scrisoare trimisă mie pe cînd eram prefect prima oară în 1919/20”.

Adrian COCIȚĂ

ISTORIE LITERARĂ

Iubite Domnule Tempeanu,¹⁾

Sper că ai primit scrisoarea mea la Severin. Unele împrejurări de anul nou mi-au adus aminte iarăși de Baia și necazurile de acolo. Felicitându-te pentru înșărcinarea luată, am minte că cel puțin acumă bieți oameni vor putea răsufla... Cunoști covorul politiciei și pe dos și pe față. Știi că urzeală de egoism și dezertăciune personală se ascunde în trebile care se zic publice. Consider că un noroc că un om încercat de necazuri ca D[umneaj]ta ai acumă puterea și răspunzătoria puterii într-un colț de țară. La suprafață vei cirpi cum vei putea: la temelie însă (înțeleg în latura educativă-scolară și bisericicească) vei căuta să zidești ca pentru viitor.

Fie ca izbinda să nu întârzie.

Cu cele mai bune urări și o cordială strîngere de mină.

S. Mehedinți

P.S. Primim multe plingeri cu privire la dezordinea factorilor rurali...

Iubite Domnule Tempeanu,

Situatia statului și poporului nostru cere de la fiecare dintre noi socoteli definitive față de viață. Între naștere și moarte e numai una, și suntem datori să o trăim astfel, încit să putem închide ochii înșăti. Eu mi-am făcut socoteala în ce mă privește, și e o mare înviorare pentru sufletul meu să văd că ati oameni de merit, fără nici o solicitare din partea mea, mi-au intins mâna. De la astfel de oameni, primesc orice cuvint eu cea mai deplină incredere. Pe D[umneaj]ta te-am văzut la faptă și sper să te văd din nou. Deocamdată, aruncă-ți ochii împrejur și vezi: cine mai pornește de acolo în aceeași pas cu noi? Adună-ți și-i organizează. În curind ne vom vedea regional, iar mai târziu vom face o întrunire în București. Cine va munci, va trăi și va înflori.

Devotat,

S. Mehedinți

P.S. Lucrul cel mai grabnic e următorul :

- a) Să ducem Dumineca Poporului în toate cătunele. De asemenea să punem în mâna celor care prețuiesc tradiția și se gîndesc la viitor Convorbirile literare. Pe steagul nostru e scris mai întîi Eminescu (vezi cine cunoaște pe acolo proza lui) și T. Maiorescu. Apoi Munca.
- b) Dezbaterea programului nostru școlar (Școala Poporului) cu cei mai dascăli dintre dascăli.
- c) Stabilirea de relații în orice județ cu oamenii vrednici, dar neorientați.

1) Virgil Tempeanu s-a născut la 10 septembrie 1888 în orașul Focșani; a urmat cursurile școlii primare și liceul la Pitești, înscriindu-se apoi la Facultatea de Litere și Filozofie din București. A absolvit facultatea în 1918 cu calificativul „magna cum laude”. În perioada 1913—1932 a fost profesor secundar la Fălticeni și Baia, distingându-se printr-o bogată activitate didactică și culturală (președinte la societăților „Prienății culturii” și „Liga culturală”, colaborator al revistei de folclor „Şezătoarea”). Desăvîrșindu-și studiile de germanistică la München unde a studiat cu profesori renumiți (Eduard Hartl, Walte Wüst, Herman Aumen, Iulius Wilhelm), își susține în 1934 la București, teza de doctorat „Cîntecele de cruciadă ale lui Walther von der Vogelweide”. În 1936 a fost ales membru corespondent al Academiei Germane din München. Dintre traducerile sale în limba română „amintim „Cîntecul Nibelungilor” și epopeea medievală germană „Gudruna”.

DINTRE SUTE DE CATARGE

De-ai putea...

De-ai putea să vezi, bătrîne...
 Să te uiti cum frunza cade,
 Cum în loc de flori sau grîne
 Cîmpurile-s albe, albe...

De-ai putea să vezi cum luna
 Se ivește din adîncuri
 Si îți mîngîie cu mîna
 Ochii tăi, uscați de vînturi...

De-ai putea să vezi la stîrșini

Turțurii, munți răsturnați,
 Sau să vezi cum ies din țarini
 Căpriorii speriați...

Dar te-ntorci și văd cum lacrimi
 Ies din ochiul tău secat...
 Iartă-mă... Cuprins de patimi,
 Tare rău te-am supărat...

Gheorghe GOTOTA,
 clasa a X-a E

Descîntec de boală

Pune degetul, încearcă
 zidul e mai moale, pără
 și fereastra mai adîncă
 duhul nopții gême încă.

Si încearcă și cu ochii
 noaptea ce dezbracă rochii
 de-ntuneric și catran
 imbrilate-acum un an.

Si în nori să-ncerci văzduhul
 primăvara-și poartă duhul
 de lumină și verdeață
 și-ți deschide ceru-n față
 și-ți dă aripi la picioare
 zugrăvindu-te cù soare.

Mihaela SEREA

DINTRE SUTE DE CATARGE

Legenda tunetului

Trăia cîndva, nu se știe cînd, la rădăcina unui copac dintr-o pădure mare, atît de mare încît oamenii îi spuneau „Grant foret“, regina picăturilor de sevă, pe nume Alina. Ea se instalase acolo numai pentru că mărele copac îi promisese că n-o va sorbi. Însă, în timpul unei mari secete, copacul o bău împreună cu slugile sale.

După această întîmplare, oamenii tăiară copacul, din el făcură hîrtie, iar din resturi făcură grămezi de lemn și le puseră pe foc. Si toți oamenii erau mulțumiți. Numai picăturile de sevă, văzînd că le lipsește regina, s-au alarmat. O treime din ele s-au evaporat și s-au adunat în nori, și imediat ce văd grămezi de lemn sau hîrtie încep să se agite și să se așzeze în poziția de-atac. Atunci ele se lovesc de sar scînteî, rîd, vorbesc, fiecare sperînd că o va găsi pe mult iubita lor regină, Alina. Cele-lalte picături o caută pe sub pămînt. Iar, cînd norii se despart căzînd în picături de ploaie pe pămînt, alte picături le iau locul. Si de cîte ori văd o grămadă de lemn, hîrtie sau construcții din lemn, picăturile se năpustesc nebune, tunind și fulgerind, rîzind sălbatic.

Focșani, sept. 1982

Elena-Nolina DRUICĂ,
clasa a VI-a B,
Școala Generală Nr. 9 — Focșani

Plăcere

Îmi place să exist,
Fiindcă îmi place să trăiesc.
Îmi place să citesc,
Fiindcă îmi place să cuget.
Îmi place să cuget,
Fiindcă îmi place să visez.
De ce doresc pacea ?
Fiindcă îmi place să trăiesc,
Fiindcă îmi place să visez,
Fiindcă îmi place să cuget,
Fiindcă îmi plac florile.

Alina ARIN

Uitare

Soldațul simbolic
Si-a ucis nemaiarătatul echilibru.
Din aceleași pustiuri,
Am auzit glasul aceluiași soldat
Prăbușit spre cîmpuri
Cum își striga chemarea.
Lăsa undeva-n glasurile pelicanilor
degerați
Fiece cuvînt spus în clipa
echinocțiului.
E silaba soldatului
Ce și-a pierdut chemarea.

Carmen — Cerasela PAVEL
clasa a X-a,
Liceul Pedagogic — Baia Mare

DINTRE SUTE DE CATARGE

În dăruirea luminii tale

*Nu-i îndeajuns de înalt
Cuvîntul munților, ori al apelor,
Ca să-ți rostesc numele, patria mea.
Nu-s îndeajuns de lungi
Zborul păsărilor și ochiul luminii,
Ca să-ți șoptească-n silabe
Ecoul străfundurilor tale.
Nici cerul nu e prea mare,
Nici secole de stejari și flăcări,
De diamante și de dimineți,*

*Tot numele să ţi-l respire nu pot.
Numai cîntece ridicate
În înaltul numelui tău,
În dăruirea luminii tale,
Numai în zîmbetul tău
Te-aud în silabe șoptite,
Patria mea!*

Dan PĂDURARU
clasa a XII-a C
Liceul „Al. I. Cuza“ — Focșani

Pasărea

*Impăcare, revelație a Adîncului
prin sublim ;
îngăduit fie-mi, cu mâini albe
să rup
certificatul de neputință !*

Haiku

*Voal, de nu era,
pu'ca fi c rouă tulbere ;
Ochii ei...*

Dragoste

*Nu e dragoste de pasăre :
cum o pasăre își topește
fulgii și forma
în cioplirea aerului.*

Alexandru PLEȘCAN,
Liceul „Al. I. Cuza“ — Focșani

DINTRE SUTE DE CATARGE

Și iarăși timpul...

*Lup flămînd,
pîriu curgînd
nevăzut,
cu același cînt,
și mi-e frică să-l ascult,
dar îl simt,
îl simt în noi,
o comoară de nevoi
și durere.
Nu-i mai cere
apă rece —
și-o să plece !
Dar ni-i sete tot mereu,
buze arse,
lacrimi stinse,
neprelinse,
ochi de soare
și duhoare
de arsură și sudoare.
Flori de cîntec,
ulb descîntec*

*nelegat,
pe sub gene presărat
erud,
hain,
fără stăpîn
își așterne colb păgin
peste suflete curate
și legate
nepăstrate.
Și ne arde ochiul lui,
ne cuprinde,
ne încinge
și ne strînge...
Dar nu plîngem —
flori albastre,
ci ne strîngem,
tot cu lacrimile noastre...*

Valentin-Manole
GHEORGHIȚĂ,
clasa a XII-a A

**Vine
toamna**

*Toamna tremură la geamuri,
Luna se desface-n stele,
Aerul în crengi de arbori,
Casa-n cărămizi și schele.
Cerbii sfârîmă în toamnă
și cer aer și cîmpie,
Larg abis și poezie
În galop de serenadă.*

A scrie...

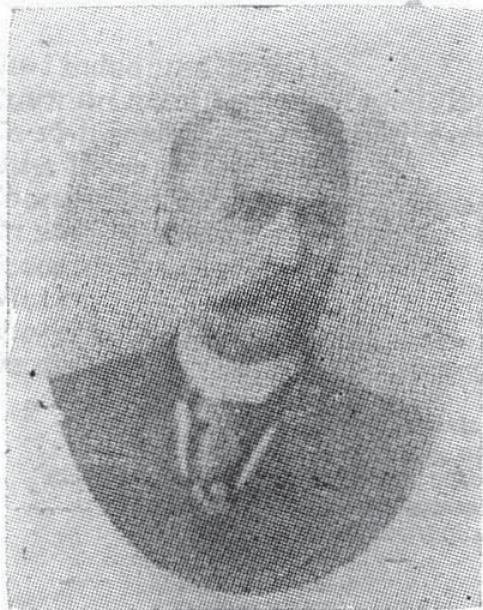
*Am conștiința forței mele ;
E motivul pentru care scriu.
Fiecare vers atîrnă cît un
văzduh de stele.*

*Lăsat în aer liber,
poemul se întregește
și
cîștiagă în forță.
Dar ca să zboare
este de ajuns
să-l tragă o aripă de cîntec.*

Adriana CARANFIL,
clasa a IX-a,
secția filologie-istorie,
Liceul Economic — Focșani

FOȘTI PROFESORI AI LICEULUI

ȘTEFAN NEAGOE

Printre destoinicții cărturari ardeleani, dascăli ai școlii vrâncene, este fiul Blajului, Ștefan Neagoe, cel dinții director al Liceului „Unirea” din Focșani, renomut așezămînt al învățămîntului românesc.

Născut la 18 noiembrie 1838, în comuna Micăseasa, Ștefan Neagoe, după ce urmează cursul școlii primare din satul natal, se înscrie la gimnaziul din Blaj, pe care-l termină cu distincție, în 1858, întrecind prin talentul său „pe mulți colegi de neam-strain”.

Își continuă studiile la Academia de Drept din Sibiu, unde obține premiul I, apoi pleacă la Viena și Roma. Aici își ia doctoratul în drept și științe românice cu teza „Romanitatea poporului dintre Tisa, Dunăre și Marea Neagră”, susținută în limba latină, într-un cadru neobișnuit de festiv¹⁾, în prezența papei Pius al IX-lea și a peste 170 de cardinali. Pontiful, elogiindu-l, îi propune să lucreze la marea bibliotecă a Vaticanului.

Iubirea de țară îl determină însă să refuze această invitație, întorcîn-

du-se în Transilvania. Din cauza politicii șovine a regimului maghiar, este nevoie să treacă munții în România.

Pentru moment, se stabilește la București, profesind avocatura.

La 7 ianuarie 1866, îi se încredințează conducerea Gimnaziului „Al. I. Cuza” (viitorul Liceu „Unirea” de mai tîrziu), înființat prin decretul 1745 din 23 dec. 1865, emis de domnitorul Unitii. Aici îi este director, a predat toate obiectele la singura clasă constituită și a condus paralel și un pension particular. Printre elevii primei serii, s-au numărat și frații Angegh și Alfons Saligny. Școala a funcționat într-o clădire închiriată, astăzi demolată.

În toamna anului 1866, se transferă la catedra de limba latină și română de la Liceul „Codreanu” din Bîrlad, unde va predă pînă la pensionarea sa, în 1893. Scriitorul Al. Vlăhuță îi-a fost elev.

La Bîrlad, pe lîngă munca de la catedră, participă activ la viața culturală a orașului. În anul 1869, elaboră o „Gramatică a limbii române”, lucrare de mare răsunet în rîndul cadrelor didactice, ceea ce determină scoaterea ei în 11 ediții, ultima apărind în două volume (etimologie și sintaxă).

Aplecindu-se cu pasiune asupra trecutului nostru, Ștefan Neagoe a descoperit vechi manuscrise literare printre care „Codex Neagoceanus”, manuscris bilingv româno-slavon, scris la 1620 de popa din Simpetru²⁾.

Pentru bogata sa activitate, a fost răsplătit cu decorația „Bene-merente”, iar mai tîrziu, cu medalia „Coroana României”.

Neobositul profesor ardelean va înființa la Bîrlad și ziarul „Paloda” (1881–1908), pe care îl-a condus pînă în 1892, apoi fondă tipografia „Unirea” și ziarul „Semănătorul”.

Ștefan Neagoe a întreținut strîns legături culturale cu cărturarii de pește munți, în special cu Gheorghe Barițiu³⁾.

La 23 august 1897, Ștefan Neagoe, sărbătorit pionier al învățămîntului românesc, începe din viață lăsînd în urma sa o operă valoroasă.

prof. Ionel BUDESCU,
Școala Generală Bontea — Cîrligile

1) Osservatore Romano, nr. 0849, p. 2, col. V.

2) M. D. Miță, D. D. Miță, Șt. Cucuș, Monografia Liceului Pedagogic Bîrlad, 1870–1970, 1970, pag. 55.

3) V. Popeangă, Școala românească din Transilvania în perioada 1867–1918 și lupta sa pentru unire, București, 1974, p. 113 sau Corespondența lui Gh. Barițiu cu Ștefan Neagoe, Academia R.S.R., m.s. 1009.

PRIETENII „REVSTEI NOASTRE”

Lambros Zogas și Eugen Jebeleanu

Cu inima larg deschisă

Dulce oraș,
Bucureștiul,
gazdă cu inima larg deschisă,
Nesfîrșită grădină de flori,
ne așteaptă
să-i stringem mîna din nou.
Păsim pe străzile sale
și dăm binecunoșcu florii,
ne îmbrățișăm prietenii,
primim zîmbete și surâsuiri,
Serile, ah serile !
Cind se asternă răcoarea înmiresmată
a ceasurilor firzii,
în grădinile de vară răsună
glasul copleșitor al vioriilor.
Ne stâruie atunci în auz
„Lume, lume, soro lume...”,
țuică ne îmbeie să ridicăm paharele
și uităm de noi aici
pînă spre dimineață.

LAMBROS ZOGAS (GRECIA)

Încărcat cu versuri de dragoste

Las în urmă târmul României și plec încărcat cu versuri de dragoste, pe care mi le-au dăruit Eminescu și Argezi.
Port cu mine, daruri de prej, doinelo și cîncelele de veselie primeite de la oamenii simpli ai acestui pămînt.
Sînt în palme strîngerea de mină a muncitorilor, duc în privire zîmbetul senin al copiilor, păstrează în inimă dulcele ecou al ospitalității.

NOTĂ

Poezile semnate de colaboratorul nostru Lambros Zogas fac parte din volumul „Două patrie”, predat Editurii „Eminescu”. Transpunerea în română a versurilor aparținând poetului Corneliu Șerban, cu care Lambros Zogas a colaborat și la traducerea în limba română a comediei „Mici fărisei” a dramaturgului Dimitris Psatas, piesă care se joacă cu succes pe scenele teatrelor din Oradea și Ploiești, și a unui volum de versuri aparținând poetului Panaiotis Tsutakos, carte ce urmează să apară tot la Editura „Eminescu”.

În tovărășia stelelor

Noaptea aceasta am petrecut-o hoinăriind pe străzile orașului, în tovărășia stelelor care se plimbă fără grija pe cer. Și luna am văzut-o jucindu-se de-a vîntu ascunsesea cu niște nori rătăciți. Noaptea aceasta am petrecut-o sub cupola baltei albastre și am privit cu înțîntare luceferii înălțați la Bicaz și la Lotru, la Porțile de Fier și la Argiș, ca să sporească lumina României, să înnobeleze ziua de mi ne a acestui ținut.

Cititorilor „Revistei Noastre” un salut fierbinte și cele noii bune urări de bine și sănătate, iar colectivului redacțional calde felicitări pentru frumoasa revistă realizată,

5. III. 1983

(Urmăre din pag. 1608)

La Constanța, la Tg. Jiu și Tr. Severin, peste tot a vorbit foarte frumos. Cele mai interesante sint, desigur, discursurile care au îndezmantat opinia publică să intrâm în război alături de Franța, Anglia, Rusia, pentru realizarea idealului nostru național. Acolo, făcând el niște metafore excepționale, Carpații pe care-l vedea el, nu despărțitor, ci ca pe o coloană vertebrală, care susține trupul, fiind României. Să totuș munciți care se lasă să o parte și de alta spre văile întinse spre zona de dealuri și spre cimpurile sint ca niște coaste ale unui om. Pe urmă discursurile despre tăranișul nostru, cu toate calitățile, cu toate virtuile lui, arătând după-acacea, comparativ, că este de degradat tăranișul român din cauza mizeriei, pe care o indurea în timpul exploatarii, în epoca lui. Înct aceste două volume, dacă le-aș mai tipări, aș fi mulțumit. Deocamdată, eu lucrez la biobibliografia care se va publica de către Editura Științifică și Encyclopedică, în seria cea de biobiografii care s-au mai publicat. Este și anunțată. Dar mai e mult de lucru, pentru că am peste 10.000 de pozitii bibliografice, înțăruntul cărora se află alte zeci de mil de pozitii bibliografice subadiacente. Sper să-mi dea natura destulă sănătate și condiții favorabile ca să termin întrădevăr cu totul și cu total această lucrare a vieții mele. Inițial, cind am început să public, era vorba să scoac un album „Delavrancea”. Dar s-a considerat că este dia cală afară de costisitor: aveam peste 1000 de fotografii, pe abuncii inedită toate. Acum, le-am semănătășii eu în ediție pe care am publicat-o. Să nu mai sint multe inedite, dar oricum, cu textul meu liric, așa cum am prezentat-o editurii, era o biografie...

— „Illustrată”...

— „Illustrată”, da. Să județeu dv. apărerea acolo cu Năruja, cu locurile de care Delavrancea se-a îngrijit, acordind sume importante pentru drumurile Vrancei, pe cind era ministru al Lucrărilor Publice.

— Dar strămoșii săi din cea parte a Vrancei veneau?

— Prin gura Zăbalei, pe acolo trebuie sătuit. Eu am fost la Năruja, la primărie, și m-am interesat de numele oamenilor și Albu este foarte frecvent în Năruja, în gura Zăbalei.

— N-ai descoperit localitatea?

— Nu, n-am reușit. Dar ei au rămas vrînceni în totul și Delavrancea de astă să se legătă, fixindu-si numele literar Delavrancea.

— Altă schiță portretul său moral, așa cum l-ați deslușit din opera și din nouația de documente pe care le-ați cercat?

— Ei bine, se poate realiza un portret, dar nu cum l-ar fi făcut N. Grigorescu cu penelul lui. Un portret moral e mult mai greu de realizat din cuvinte. Dar voi încerca. Eu îl zic Ticiu, ca și fetele lui, Fetele lui consideră că eu sunt un cincesc fată a lui Delavrancea sau un relincașare a Bălașei din „Trubadurul”, pentru că nici ele nu-si pot explica cum de-am stărtuit de-a jungul a peste o jumătate de veac în cercetarea aceasta pe urmele lui. Pentru mine nu este de mirare, fiindcă m-a separat prin marea frumusețe a stilului său și prin o puizerie de informații din diferite epoci. Delavrancea să fie despre Renastere, să fie despre antichitate, citea în original pe Tucidide, citea pe clasicii latini în original. Peste tot găsesc citate în limbi străine: în italiano, în franceză, nu mai vorbesc, în greacă, în latină. Să nu te poți deprimă de textul lui Delavrancea dacă-l citești.

A apărut de curând o teză de doctorat a lui Constantin Cublesan — „Opera literară a lui Delavrancea”. Autorul mărturisește că dacă n-ar fi fost opera pe care eu am realizat-o pînă acum despre Delavrancea lui l-ar fi trebuit peste zece ani ca să-să facă această teză de doctorat.

Dar dacă pînă acum eram considerată o apologetă a lui Delavrancea și privată nîțel strîmb de către unii critici literari, care nu se duseau nici măcar acolo unde-i trimiteam eu să vadă un document și scoateau din buzunar informații eronate, de date aceastea, Constantin Cublesan subliniază că cine se apropie de opera lui Delavrancea, așa cum m-am apropiat eu, este cu neputință să nu-l înțească și să nu-l pretutiască la superlativ.

Ei și pun alături de Eminescu în foarte multe privințe. De altfel, Tudor Vianu era convins că Delavrancea este cel dintâi dintre scriitorii noștri care se folosește de folclor cum s-a fotosit Eminescu și care prezintă

Barbu Delavrancea

Delavrancea
cîntind
cronici,
în
grădina
de
la
Goesti,
în
epoca
elaborării
trilogiei
istorice

DIALOG LITERAR

Prof. univ. dr. Emilia Șt. MILICESCU

„BARBU DELAVRANCEA A SI GHIDUL MEU MORAL”

In opera lui elemente de pessimism asemănătoare cu ale lui Eminescu.

Pe Ticiu, adică Barbu Delavrancea, eu îl văd ca un părinte excepțional. Sutele de scriitori care s-au pierdut la Paris în cutia Cellei Delavrancea ne-ar fi dat portretul unui tată ideal, așa cum era Delavrancea. Fără să fi fost un pedagog cu sistem, dar cu mareea lui bunătate, cu inteligență și cultură lui le-a îndrumat pe fete să fie făcăre și personalitate distinctă și excepțională. Si Ceilica, și Bebs, care a fost în cenacul „Sburătorul”, ascultată ca un oracol, și Pică Delavrancea, adică Niculina, care a fost o pictoriță foarte delicată și foarte rafinată, și Riri Delavrancea, care este pe hîmătate Delavrancea, în tumultul cu care rezolvă problemele de arhitectură, pînă la vîrstă aceasta de 88 de ani — toate s-au impus ca figuri proeminentă.

Po îngă astă a fost un sot excepțional.

Altă trăsătură morală a lui Delavrancea — și poate fundamentală, fundamentală — este dragostea lui de patrie. La nici un scriitor poate că n-ai să găsești altă varietate de definitii pe care le dă el patriei și patriotsmului. Si dincolo de definitii, substanța scrierilor lui, care nu vorbește decât de gloria astă, de pămîntul strămosesc, de tradiții, de folclor, pe care îl consideră cel mai mare titlu de glorie al poporului român.

Cursul de folclor, pe care el l-a tinut în 1892—1893, la Facultatea de Littere, unde ierbua să rămnă profesor, este de o mare frumusețe și este primul curs de folclor tinut, în aceste condiții, la Universitate, în țară la

noi. Pînă atunci, niciănuia nu a avut curs de folclor. De altfel, teritoriul obligatoriu curăță de literatură română. În plus, mai frumoasă literatură populară să continue cu împreună, parte, evenimentul, încheiată în cariera universitară, unde și în cadrul de Litere, studentii își

Altă trăsătură a lui Delavrancea — și poate fundamentală, fundamentală — este dragostea lui de patrie. La nici un scriitor poate că n-ai să găsești altă varietate de definitii pe care le dă el patriei și patriotsmului. Si dincolo de definitii, substanța scrierilor lui, care nu vorbește decât de gloria astă, de pămîntul strămosesc, de tradiții, de folclor, pe care îl consideră cel mai mare titlu de glorie al poporului român.

Lui Caragiale îi scriu în 1893, într-o scrisoare că se întâlnește la Goga. A avut el multă parte, evenimentul, încheiată în cariera universitară, unde și în cadrul de Litere, studentii își

i-au fost mai apropiati.

Lui Caragiale îi scriu în 1893, într-o scrisoare că se întâlnește la Goga. A avut el multă parte, evenimentul, încheiată în cariera universitară, unde și în cadrul de Litere, studentii își

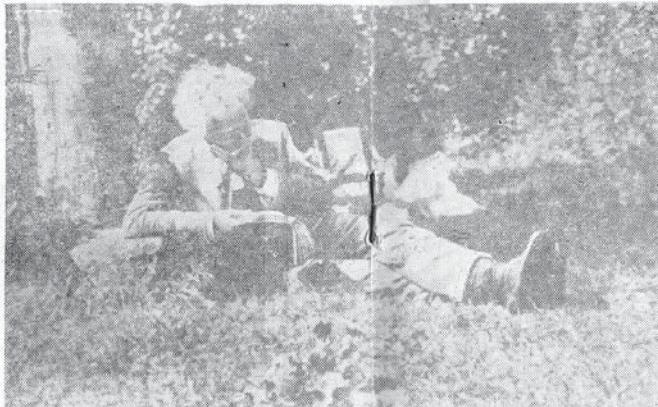
își de multe, dar de astă —

La măiestrasul Vlad

direcție care să-a dărât mai

Delavrancea
cîntec
cronice,
în
grădina
de
la
Goești,
în
epoca
elaborării
trilogiei
istorice

Delavrancea
și
Vlahuță
în
Dragosloveni

Prof. univ. dr. Emilia Șt. MILICESCU :

„BARBU DELAVRANCEA A FOST ÎNVĂȚĂTORUL MEU ÎN TOATE ȘI GHIDUL MEU MORAL DE-A LUNGUL UNEI VIEȚI ÎNTREGI“

pesimism asemănătoare cu ale lui Eminescu. Delavrancea, eu îl văd ca un părinte exceptionál, au pierdut la Paris în cutia Cellei Delavrancea și tată ideal, așa cum era Delavrancea. Fără să fi nă, dar cu marea lui bunătate, cu inteligența și pe lote să fie fiecare o personalitate distincță, și Bebs, care a fost în cenușa „Sărătorul“, Pîcă Delavrancea, adică Niculina, care a fost o foarte rafinată, și Riri Delavrancea, care este pe tunmul cu care rezolvă problemele de arhitectură de 88 de ani — toate s-au impus ca figura

să soit exceptionál.

a lui Delavrancea — și poate fundamentală, fun-

ea lui de patrie. La nici un scriitor poate că n-a

se definiții pe care le dă el patriei și patriotsmu-

, substanța scrierilor lui, care nu vorbește decât

strânsesc, de tradiții, de folclor, pe care îl con-

cește al poporului român.

care el î-a tîntuit în 1892—1893, la Facultatea de

mină profesor, este de o mare frumusețe și este

ut, în aceste condiții, la Universitate, în ţară la

nou. Pînă atunci, nicăieri, nici la Iași și nici la București nu se predase un curs de folclor. De altfel, alegerea a fost a lui, nu era din partea ministrului obligatoriu cursul de folclor. Delavrancea a fost numit profesor de literatură română. Dar el începe așa și spune: „Cum ceea dinții și cea mai frumoasă literatură română este folclorul, cu voi voi începe“. Sî trebuia să continue cu literatura scrisă, cu cronicile și să meargă mai departe eventual, pînă în zilele lui. Dar politica l-a impiedicat să-și continue cariera universitară, unde, cu siguranță, în clădirea ced veche a Facultății de Litere, studenții l-au ascultat și respectat.

Allă trăsătură de caracter a lui Delavrancea este capacitatea de a iubi pe prietenii lui. Sî cei mai apropiati au fost măiestrușul Vlahuță și Caragiale, apoi Grigorescu și într-un turzii au venit Coșbuc și Octavian Goga. A avut el mulți prieteni și tovarăși în politică destui, dar aceștia l-au fost mai apropiati.

Lui Caragiale îl scria în Berlin scrisori pe cîte 12 pagini, scrise cu scrisul lui mărunt, informindu-l despre tot ce se întîmpla la București. Într-o dintre ele, pe o carte postală chiar, îl spune: „Mi-e dor de buza ta de sus, obraznică, mi-e dor de ochii tăi, diabolic-spirituali, mi-e dor de capul și de înimă ta. Sî să nu rîzi. Am eu și altele de care să rîzi, poate de multe, dar de astăzi...“

La măiestrușul Vlahuță era foarte adesea, în casa de la Sosea, căldire care s-a dărmat în timpul războului, și la Dragosloveni; și, benefici-

cială de casa memorială a măiestrușului, unde Delavrancea dîndre fotografii acolo. Dar bineînțele nu mai este vîlă, o trăiuă impreună, privind peste viile dimprejur. Reviîi, unii cercetaitori ai literaturii noastre au considerat că chiar de a avere personală de sute de ha. În realitate ca aceea cu primii, pe care îl-am găsit în 1958. Într-o fită carul de pribegie al lui Vlahuță, l-am scos din mănușă și am găsit că să fie ocrrotit. Casa nu mai avea nici usi, nici ferestre, era casă în care locuiau musafirii, adică Delavrancea și familia lui Delavrancea, care veneau desul de de acolo și nu sănătatea să fie într-o stare bună.

— ...o sfîm...

— Își scriau numele și citeodată o gîndire. În cînd considerau ei mai important pentru viața intelectuală. La Bîrlad, unde s-a retras în timpul războului, măiestrușul înlocuită cu un tîslăifer pe care toți și-au semnat numele sănătatea și a măiestrușului. Casa nu mai avea nici ușă, nici ferestre, era casă în care locuiau musafirii, adică Delavrancea și familia lui Delavrancea, care veneau desul de de acolo și nu sănătatea să fie într-o stare bună.

— Eu cred că trăsăturile morale ale lui Delavrancea sunt deosebit de mari. El avea o pasiunea deosebită pentru literatură, pasiunea lui pentru cunoașterea toate florile, toți copacii, toate flunzelile

Delavrancea și Vlahută la Dragosloveni

INVĂȚĂTORUL MEU ÎN TOATE GUL UNEI VIEȚI ÎNTREGI"

urești nu se predasă un
a era din partea minis-
trilor și a fost numit profesor
"Cum cea dinții și cea
eo voi începe". Și tre-
se și să meargă mai de-
spedicit să-și continue
a cea veche la Facultă-

este capacitatea de a
măiestru Vlahută și Ca-
tălin Coșbuc și Octavian
Popescu și critică destul, dar aceștia

în 12 pagini, scrise cu
înțețilele la București. În-
de care să rize, poate

casa de la Sosea, clă-
șagloveni; dv. benefici-

ciat de casa memorială a măiestrului, unde Delavrancea apare în multe dintre fotografii acolo. Dar bineînțele nu mai este viața de-auncună pe care o trăiu impreună, privind peste viile dimprejur. Referindu-se la aceste vii, unii cercetători ai literaturii noastre au considerat că Vlahută vorbeste chiar de o avere personală de suțe de han. În realitate, el avea curlici-
ceacea cu pruni, pe care l-am găsit în 1938. Într-o magazie, am descreperit carul de pribilege al lui Vlahută, l-am scos din magazie și l-am băgat în casă ca să fie ocrută. Casa nu mai avea nici ușă și nici ferestre, cind am fost eu acolo. În odală de sus, unde acum se prelungește casa memo-
rială, era camera unde locuiau musafirii, adică Delavrancea cu Marya sau fetele lui Delavrancea, care veneau destul de des acolo. Toti scriitorii —

— ...o stin...

— Iși scriau numele și citeodată o gindire, în care spuneau ceea ce
considerau ei mai important pentru viața intelectuală și morală a epocii.
La Birlad, unde s-a retras în timpul războiului măiestrul, masa a fost
înlocuită cu un tăblifer pe care toti și-au semnat numele. După aceea fe-
tele gazdei, adică ale prof. Bulbuc, au brodat semnăturile lor. Mai târziu eu
le-am găsit la Jenita Bulbuc și l-am fotografiat.

Eu cred că trăsăturile morale ale lui Delavrancea se pot completa:
pasiunea lui pentru literatură, pasiunea lui pentru natură inconjurătoare
— cunoaște toate florile, toți copacii, toate frunzele —, pasiunea lui pen-

tru muzică — cinta nu numai cu un deget la pian, fără să fi învățat vreo-
dată, dar spun fetele că avea, nu știu cum, un cintec din git, ca ventrilocul.
Cinta cu multă plăcere baladele populare. La „Gambrinus”-ul lui Caragi-
ale, se adunau studenți și tinerii avocați și ocupau din vremea mesele, ca
să-l poată asculta pe Delavrancea în convorbire cu Caragiile, cu Vlahu-
tă și cu alții care veneau. Iar Delavrancea, aproape de fiecare dată, cinta
cîte o baladă populară: fie „Mihu Copilul”, fie legenda „Monastirii Arge-
șului”, fie „Iancu Jianu”, „Miorita” etc. Unul dintre supraviețuitori, pe care
l-am cunoscut bătrîn și care a venit la Rîri Delavrancea pe terasă,
deasupra caselui, unde are flori multe — moșenește pe tatăl ei în dragoste
pentru flori —, l-a înțintat pe Delavrancea asa de bine, încît fetele au fost
extraordinar de impresionate.

— La capătul acestei munci urășă, ce sentimente încreșteți?

— Dacă m-as mai năște de o milă de oră, tot astăzi ar trăi, fiindcă viață
mai frumoasă decât aceea pe care am dus-o eu, cu ochii pe perioadele în
care puteam găsi numele lui Delavrancea și cuvințele rostite săi scrise de
el, nu mi se pare că mai poate exista.

Pe lingă opera lui literară propriu-zisă, din fiecare articol, fie și numai
cîte o pagină de carte, pe care l-a scris în „Luptă”, în „Voala na-
țională” sau în „Democrație”, am învățat ceea ceva: o limbă bogată și expresivă
pentru care am făsat-o în vedere întocmînd unui dicționar al limbii și stil-
lului său. Dacă sun românesc, în măsură în care sun și minulesc limbă
pe care o minulesc în scrisul meu, de la Delavrancea sun și-sunt recu-
noscoătoare.

De cîte ori trec prin Iasi, întotdeauna îl duc o floare și îngă crucea
de marmură, pe care î-iau puș-o fetele Delavrancea, gîldesc ca să cum aș
comunica cu el. De multe ori mi l-am închipuit că zâmbește aprobator la tot
cea ce-am făcut pentru cunoașterea vieții și operei lui și atunci
m-am socotit răspîntăită ca să cum mi-ar fi dat cineva o cunună de lauri.

— La 125 de ani de la naștere și 65 de ani de la moarte a lui Delavran-
cea, se pună întrebarea: care lăuri ale creației sale au trecut cu suc-
ces examenul necuratelor alături?

— Sunt multe dintre creațile lui care au înfruntat timpul. Delavrancea
este creatorul poemului în proză, recunoscut de marii noștri critici literari.

Delavrancea a creat o nouăd în care tipul avarului îl întrace pe toti
avarii din literatură universală. Hagi-Tudose este tragic, deosebit de cel-
lalți avari. Cei alții sunt ridicolii, el nu este ridicol. Te străbate un sentiment
de milă și de durere pentru omul asta, care n-a fost în stare nici să
o bucură de pline proaspătă să bage în gură, de dragul banilor și care
mărturisește că, dacă moarăta ar avea o coasă de aur și ar infinge milio-
nele amindoaia în tăciu și nu l-ar mai da drumul. Numai de aur să fie.
O boală ca oricare altă și de oamenii bolnavi se înțelege că îi-e milă, nu-i
vine să rize. Să Hagi-Tudose este un om bolnav.

Apoi, „Bunicul” și „Bunica”, pentru Delavrancea, erau flori fără de
moarte. Fiecare le purășă în suflet, de-a lungul vietii întregi. Ele se supră-
pun peste chipurile reale ale buniciilor noștri și sintem fericiti că le purăm
cu noi.

Pe următră, care nu trebuie despartită în trei pîse, pentru că ele
formeză o unitate, care a însemnat cel mai frumos monument ce să-ri-
dină la Ștefan de Atieea sute de ani de cind vorbim de marile nostru domi-
nitor.

Discursurile lui parlamentare, pledoarile lui la Curtea cu juratul săt
model. Să dacă oratori noștri ar studia discursurile lui parlamentare, dis-
cursurile lui de masă, scrisorile din volumul al IX-lea, dacă le-ar citi ti-
nereturul nostru, pe lingă informația extraordinară de bogăție, pe care o fur-
nizează totă opera lui Delavrancea, problemele de limbă românească
sunt covîrșitoare, covîrșitoare.

Barbu Delavrancea a fost invățătorul meu în toate și ghîul meu mo-
ral de-a lungul unei vieți întregi.

— Vă mulțumim din toată inimă pentru aceste prețioase informații și
vă dorim multă sănătate și multă putere de muncă spre binele culturii și
literaturii române!

(Text înregistrat pe bandă magnetică)

Prof. univ. dr. doc. SOLOMON MARCUS:

„O PASIUNE, ORICĂT DE TÎRZIU AR VENI, ÎȘI ARE RĂDĂCINILE ÎN COPILĂRIE ȘI ADOLESCENȚĂ”

— Interviu realizat de prof. Petreche DIMA și prof. Corneliu SAVU —

P.D.: — Poetul-matematician Ion Barbu (Dan Barbilian) vorbește cu recunoștință despre fostul său profesor de liceu, Ion Banciu, care a jucat un rol hotărâtor în formarea sa: „A fost maistrul, omul care m-a format, de la care am invățat esențialul. ceilalți profesori de matematică, inclusiv cei de la Universitate, nu m-au invățat, m-au informat. Banciu mi-a trecut simțul lui de rigoare, mi-a sădăt afectul matematic, „emoția în fața unei teoreme și palma cercețării, fără de care nu poți fi matematician” (Ion Barbu — „Sub constelația numerelor”, în „Rumuri”, anul II, nr. 4, 15-aprilie 1965). În evoluția dv., a existat un om asemănător?

S.M.: — Un profesor care să fi deținut în exclusivitate calitatea de a-mi format gîndirea matematică nu a existat în evoluția mea. Dar nici declaratia lui Ion Barbu nu trebuie luată ca atare. Atributul lui Ion Banciu gîndirei matematice este o imensă exagerare. Întreaga activitate matematică a lui Dan Barbilian este puternic marcată de contactele sale cu mulți matematicieni, cum se poate ușor vedea în scrierile sale matematice. Este de ajuns să ne emîntăm impresia puternică, pe care, a produs-o asupra sa personalitatea lui Gheorghe Tîrcă.

P.D.: — În afara matematicilor, la începutul activității dv., spre ce alte domenii și-a simțit chemarea?

S.M.: — M-am altăzis poeziei și teatrului.

P.D.: — În cîndratul dat mai înainte, Ion Barbu se referă și la efectul matematică. Vă rugăm să dezvoltă această idee.

S.M.: — Efectul matematic, emoția în fața unei teoreme pot deruna pe cei care cred că matematica este numai logică. Însă logica este haina sub care matematica ieșe în lume; substanța matematicii este mai complexă. Moștii spune că o teoremă este un sentiment. Descoperirea matematică este un lăpt de intuire, construcția matematică presupune un fior care ascultă de legile frumosului. Nu înțimpiator multe teoreme matematice sunt găsite înainte de a fi demonstrate. Matematica are legături puternice cu lumea altă în ceea ce privește formarea concepților ei și punerea problemelor, cît și în modul în care ea se aplică. Din păcate, aceste aspecte sunt slab reflectate în educația matematică a noilor generații, fapt care explică, în bună măsură, excusele ei.

P.D.: — Prin ce se situează matematica în fruntea științelor exacte?

S.M.: — Dacă este să situați matematica „în fruntea științelor”, lucrul acesta nu poate avea decât două sensuri. Primul se referă la faptul că matematica, ocupându-se de tipuri de structuri dintr-o lățime generală și deschisă oricărui interpretare, este potențial la dispoziția oricărui altă știință. Al doilea sens are în vedere faptul că matematica este un model de rigoare, de gîndire care și controarează cu atenție pasii, iar diferența dintre leșurile și înțările ei îă seamă despre valoarea demersului ei.

C.S.: — Numele dv. este strins legat de începuturile lingvisticii matematice românești, cît și de succesele sale ulterioare. Vă rugăm ca, în-

putine cuvinte și pe înțelesul cititorilor cu pregătire medie, să precizați obiectul de studiu al acestei discipline științifice, cît și metodologia folosită.

S.M.: — Lingvistica matematică este o disciplină care corelează cele două activități principale ale emisferii stîngi a creierului nostru: limbajul și logica. În momentul de față, această disciplină, sub diverse nume și forme, se află în atracția multor lingviști, matematicieni, informaticenii, logicienii. Domeniul său de vîstă al inteligenței artificiale se află într-o interfață din cînd în ce mai importantă cu lingvistica matematică și compu-

tională.

P.D.: — În ce măsură ați colaborat (sau colaborați) cu soția dv., conf. univ. dr. Paula Diaconescu, reputată specialistă în domeniul lingvisticii?

S.M.: — De la Paula Diaconescu am invățat multe chestiuni de lingvistică, deosebit de utile în activitatea mea de cercetare.

P.D.: — Și noi am invățat din lucrările domniei sale, cît și în cadrul unui seminar, pe care l-a condus recent și în care a prezentat metodologia analizei literare, dintr-o perspectivă modernă, în funcție de nivelele limbii, cu aplicații pe un text narrativ (un fragment din romanul „Enigma Otiliei”, de G. Călinescu) și pe unul liric (poezia „Belsug”, de Tudor Arghezi).

C.S.: — Ce contribuție aduce lingvistica matematică în planul cunoașterii artistice, respectiv în col. ai cunoașterii matematice (științifice)?

S.M.: — Poetica matematică, folosirea calculatoarelor în artă și în cunoașterea achizițiilor lingvistică matematice. Logica matematică beneficiază de rezultatele teoriei gramaticilor generative și a limbajelor formale.

C.S.: — Primele lucrări științifice pe care le-ati elaborat sunt de teoria măsurii și de teoria funcțiilor de variabilă reală. Ce anume a determinat părăsirea problemelor de matematică pură și ancorarea într-o problematică de natură interdisciplinară, cu vagi legături în preocupările dv., mai vechi? (Vă mărturisesc că ne-ar interesa și acelle motivele launtrite ce îți de personalitatea dv.)

S.M.: — Nu am pierdut interesul pentru teoria funcțiilor reale; în activitatea mea de îndrumare a studenților propun mereu, celor buni dințre ei, probleme deschise de o analiză reală. Sper să revin asupra unora dintr-o preocupație mele mai vechi de analiză reală. Problematica interdisciplinară m-a interesat totdeauna. Ca elev, am fost pasionat de literatură, în timp ce matematica am descoperit-o ulterior. O pasiune, oricăt de tîrziu ar veni, își are rădăcinile în copilărie și adolescență.

C.S.: — Cum sunt apreciate contribuțările românești la dezvoltarea lingvisticii matematice?

S.M.: — Contribuțările românești la dezvoltarea lingvisticii matematice au fost folosite și menționate de mulți de ori, în publicații de specialitate din

INTERVIU

de articol de cinea reluată. De această cauză nu rămâne prea multă proprieitate. CEEA CF îl întâlnește într-un altădată într-o întâlnire. El să pară că este (ea) și la atunci bineală. CEEA CF rămâne cu zeci de țări ale lumii. Sintem reprezentați în comitetele editoriale ale mai multor reviste internaționale de matematică, informatică matematică, lingvistică teoretică, lingvistică computațională și poetică, în mari encyclopedii de specialitate. Din păcate, locul acestor discipline în învățămîntul nostru univesitar nu este pe măsura importanței lor și a forțelor științifice de care disponem.

C.S.: — În bogata dv. activitate, ați avut ocazia să colaborați strins cu savanți de renume mondial, nu numai matematicieni. Avem impresia că, între ei, un loc aparte l-ar ocupa regreții Grigore C. Moisil și Miron Nicolescu. V-am rugă să creionăți portretele celor doi eminenți matematicieni și oameni de cultură.

S.M.: — În mai 1983, se împlinesc zece ani de la moartea lui Gr. C. Moisil, iar în iunie 1983, se împlinesc 80 de ani de la nașterea lui Miron Nicolescu. Personalitatea lor a marcat puternic întreaga generație de matematicieni căreia îi aparțin. Personal, le datorez imens. Ei fac parte dintr-un mari creatori și marii șefi de școală ai matematicii românești, dar în același timp sint figuri ale culturii românești în ansamblul ei. Foate diferiți ca stil și temperament, ei au comune pasiunea pentru știință, pentru meseria de dascăl, capacitatea de a stimula energiile creative ale tineretului. Ocupindu-mă de editarea operei lor matematice, am putut să-mi dau seama de profunzimea ideilor lor și de interesul pe care rezultatele lor l-au stîrnit în lumea matematică.

C.S.: — Ce loc acordați formației matematice și formației artistice în ansamblul profilului spiritual al unui om ideal?

S.M.: — Formația matematică și formația artistică trebuie să meargă mină în mină, cel puțin în perioada școlarității. Echilibrul lor este o condiție de sănătate spirituală. Spiritul geometric și spiritul de finețe nu se mai opun, ca pe vremea lui Pascal, ci se favorizează reciproc. Tot mai mulți dintre marii artiști sunt astăzi dublați de cercetători lucizi ai lumii artei lor. Din păcate, mulți intelectuali din generația mea și din generațiile vecine sunt victime ale educației matematice și artistice defectuoase, pe care am primit-o în vremea școlarității. Este regretabil că multe dintre actualele manuale școlare nu îndreptătesc speranța unei ameliorări a acestei situații în viitorul apropiat.

C.S.: — Tot mai multe activități umane sunt susceptibile la o prelucrare matematică. Exemplul ar necesita un spațiu imens. Cu toate acestea, contactul direct cu realitatea dovedește că masa de oameni care utilizează într-o foarte mică măsură matematica, în raport cu necesitățile și cu pregătirea obținută prin studii. Care sunt, după părerea dv., cauzele acestui fenomen deloc imbucurător?

S.M.: — Matematica a înregistrat succese mari în viața internă din ultimele decenii. Progresând, însă, matematica și-a elaborat un limbaj din ce în ce mai depărtat de limbajul uzual, utilizat în procesul de educare și învățămînt. Limbajul matematic hipnotizează și intimidează pe acei elevi care, din păcate, nu au norocul unor profesori talentati, care pot aduce la viață manualele școlare. Nevoia socială de matematică este încă slab conștientizată de unii factori de decizie, de unii specialiști și tineri absolvenți.

C.S.: — Înaltul grad de abstractizare, dar mai ales volumul de cunoștințe matematice din manualele școlare au un efect nedorit: îndreptarea de cunoașterea (activitatea) matematică — pe diferite trepte de școlarizare — a unui număr considerabil de elevi. Cum vedeti soluționarea celor două probleme, aparent contradictorii: nevoia de tot mai multă matematică și nevoia de tot mai mulți utilizatori de matematică?

S.M.: — Educația matematică nu poate avea succes decât în măsura în care realizează un echilibru între aspectele logice și cele intuitive, între cele teoretice și cele aplicative, între cele estetice și cele utilitare, între cele genetice și cele sistematice, între cele interne și cele privind colaborarea cu alte discipline. Elevului nu îl poate cere să învețe pen-

(Continuare în pag. 1654)

RELUAREA SINTACTICĂ

de conf.-univ. dr. Ion DIACONESCU

În procesul comunicării, se întimplă uneori să facem apel la un cuvînt, un grup de cuvînte sau chiar la propoziții exprimate anterior pentru a asigura, pe de o parte, continuitatea a ceea ce dorim să exprimăm, iar, pe de altă, pentru a evita orice confuzie sau echivoc. Astfel, în propoziția: *Ieri, am primit o carte de la o veche cunoștință, carte de o valoare inestimabilă*, repetarea substantivului *carte* satisfac un dublu rol: întîi, permite continuarea comunicării prin atribuirea unei însușiri *carte de a valoare inestimabilă*; apoi, evită un echivoc: fără reluarea substantivului *carte*, atributul *de o valoare inestimabilă* ar putea fi interpretat ca aparținînd nu cărții, ci cunoștinței, adică *Am primit o carte de la o veche cunoștință de o valoare inestimabilă*. Procedeul acesta prin care se reia un cuvînt în scopul arătat mai sus poartă numele de reluare și se întîlnește atât în limba scrisă, cât și în limba vorbită, într-o varietate de forme.

Între cei doi termeni — cuvîntul de bază și cuvîntul de reluare — nu se stabilește o relație sintactică de determinare, cei doi termeni fiind identici ca înțeles sau ca expresie; de aceea, în acest caz, nu se poate identifica nici o funcție sintactică din cele obișnuite. Rolul reluării este, în primul rînd, structural servind ca bază sau ca pivot în cursul dezvoltării comunicării, pentru a asigura claritatea și coeziunea ideilor. Prin formele diverse în care se manifestă, reluarea poate servi uneori ca indice distributiv al unui sens general, sau ca indice sumativ al unor sensuri particulare sau individuale.

Astfel, în textul *Poate să le dea soarta și copii, UNII muți, UNII cu buză de iepure, ALȚII zdraveni, cuvintele unii, alții permit o distribuție a cuvîntului reluat copii: UNII muți, UNII cu buză de iepure, ALȚII zdraveni, pentru a se atribui însușirile specifice*. În schimb, în textul *Măcieșii, prunii, merii, tufele de trandafir — TOTUL părea o pădure albă de liliac înflorit*, cuvîntul de reluare *totul* însumează în relație cu predicatul, cele patru cuvînte bază reluate: *măcieșii, prunii, merii, tufele de trandafiri — totul părea o pădure albă de liliac înflorit*.

Reluarea se poate realiza prin același cuvînt, printr-un cuvînt sinonim sau printr-o propoziție, în imediata vecinătate a termenului reluat sau la distanță. Reluarea prin același cuvînt este destul de frecventă și răspunde nevoilor de continuare a proceselor de determinare; în acest caz, reluarea este, de cele mai multe ori, multiplă, adică termenul de reluare apare de mai multe ori, ca în următoarele fraze: *I se adusește și lui BĂUTURA din care băuseră toți care veniseră, băutură care trebuie să-l facă să-și pierde mintile, băutură care să-l piarză*. (Ispirescu — „Legende”) sau: *Vară-mea Vastea încercă să-i spună unchiului Tone CEVA plăcut, CEVA care să-l facă să zimbească, CEVA care să-l facă să uite starea în care se află*. (Stancu — „Pădurea nebună”).

Reluarea prin alt cuvînt sinonim se realizează, de regulă cu ajutorul unor substantive cu sens general sau nedefinit ca *lucru, fapt, situație, ocazie, prilej, problemă, chestiune, semn, probă, dovedă* sau cu unele pronume demonstrative sau nehotărîte cu sens neutru: *asta, aceasta, aceea, totul, tot, unul, altul*. În aceste cazuri, baza reluată este o propoziție sau un grup de propoziții: *Fost-a vis sau nu „asta-i întrebarea*. (Eminescu — „Proză”); *Apoi răsună un ușor rîs cristalin, SEMN că orice supărare se uită destul de lesne pe lumea asta; Cărțile se epuizează foarte repede, LUCRU foarte îmbucurător*.

Reluarea printr-o propoziție marcată prin *ceea ce, de unde, după care* permite vorbitorului să-și intregească enunțul cu un comentariu prilejuit

de altfel de ideea reluată. În acest caz se reiau numai propoziții: Ea nu se feri, CEEA CE il făcu pe flăcău să se abțină. (M. Preda — „Morometii“); Li s-a părut că pot trăi și în afara lumii, CEEA CE este o eroare fatală. (D. R. Popescu); Cu arma în mână vinează oricine, DE UNDE și atîtea povestiri vinătoarești.

În aceleși condiții ca mai sus, printr-o propoziție poate fi reluat și un text anterior: Cineva a întrebat: — Tancred unde era? Nu l-am văzut deloc. LA CARE tata a jucat cu înțeles de nedumerire, nemulțumit, degetele mîinii stîngi (Camil Petrescu — „Patul lui Procust“); sau Dacă nu vă convine, luati-vă mașină mică. CEEA ce au și făcut.

Două aspecte mai importante ridică întrebunțarea reluată în limba română actuală; una de construcție și alta de uz. Adesea, în limba vorbită mai ales termenul de reluat este integrat în subordonata atributivă ca în exemplul: Am primit o scrisoare de la un prieten, care SCRISOARE m-a bucurat mult, în loc de Am primit o scrisoare de la un prieten, SCRISOARE care m-a bucurat mult. Ceea ce atrage atenția însă este abuzul de reluată, cînd propoziția sau fraza pot fi prezentate în structuri mai simple: Am primit o carte care CARTE mi-a plăcut, în loc de Am primit o carte care mi-a plăcut. În limba literaturii artistice, relaurea poate constitui un procedeu de reliefare, de subliniere a unui fapt, apropiindu-se ca modalitate de expresie de repetiție. Un exemplu din Zaharia Stancu: A venit vîntul dinspre Dunăre, VÎNT cald. Si norii au adus ploaie, PLOAIE grasa, PLOAIE caldă, PLOAIE de primăvară. Peste oamenii împușcați și îngropăți adînc a răsărit iarba, IARBĂ nouă, IARBĂ proaspătă.

Retorica și compozitiile școlare *)

Din perspectiva stilurilor funcționale ale limbii literare (beletristic, științific, publicistic, administrativ)¹⁾, concepem studierea textului literar (nu numai a celui artistic) în două moduri: ca produs care trebuie analizat (analiza gramaticală, stilistică, literară) și ca proces care trebuie învățat (compozițiile școlare).

Pentru întocmirea unei compozitii elevii trebuie să știe să aleagă din inventarul de elemente apartinînd diverselor comportamente ale limbii pe cele necesare și să le combine în aşa fel încît să poată comunica, dacă-i vorba de stilul științific, exact date despre universul real sau imaginari. Trebuie să știe să alcătuiască un text care presupune o organizare a elementelor limbii.

În același timp, un text este o secvență, un fragment, dintr-un limbaj, iar alcătuirea unui text care să aparțină unui anumit limbaj specializat (stil funcțional) este o operație complexă și pentru care elevul trebuie să-și insușească anumite cunoștințe, priceperi și deprinderi ținînd de stilistica funcțională și de retorică.

În ce măsură elemente ale retoricii pot fi preluate și folosite în studiul limbii și literaturii române în școală?

O prezentare a retoricii face Vasile Florescu în lucrarea „Retorica și neoretorica“²⁾ relevînd stadiul cercetărilor în acest domeniu și făcînd un istoric al problemei „...la origine, retorica a fost o disciplină eminentă filozofică, o logică a valorilor care îngloba preocupări pentru limbă, stil și structură compozițională a discursului numai în măsura în care ele erau legate de argumentație și comunicare“.³⁾

„...Restabilind unitatea logosului, retorica a anulat discrepanța dintre vorbirea în versuri și-proză, pe de o parte, și artă și știință, pe de alta. Așadar, tendînței de limitare specializată, retorica i-a opus idealul relațiilor interdisciplinare, cărora pe rîrim formativ, le corespunde idealul dezvoltării armonioase a tuturor facultăților umane“.⁴⁾

Deși retorica (arta convingerii) pare a avea aplicabilitate numai în cazul disciplinelor umaniste, ea poate fi utilă și în cazul disciplinelor exacte, măcar pentru a ne ajuta să facem „ca un domeniu familiar numai unui grup restrîns de specialiști să-și piar-

prof. Lucreția ȘAIGĂU

(Continuare în pag. 1642)

*) Extras din „Probleme ale predării stilistică și retorica în învățămîntul liceal“, lucrare cu care autoarea a obținut gradul I. Conducător științific: conf. univ. dr. Paula Diaconescu.

Retorica și compozitiile școlare

(Urmările din pag. 1641)

dă specificitatea și, prin urmare, inaccesibilitatea pentru marele public⁵)

Compozițiile aparținând stilului științific a căror tehnică trebuie însușită de elevi în clasele gimnaziale și liceale sunt rezumatul (unui text științific), referatul științific, naratiunea (relatarea științifică), descrierea științifică, analiza, comunicarea științifică.

În ce măsură exercițiile de compoziție se circumscriu sau se pot încadră în problemele sau în preocupările retoricii?

Asocierea compozitiei-retorica este veche. Ne referim, de exemplu, la lucrarea „Retorica românească”⁶) în prefată căreia găsim următoarea precizare: „în cursul lui Ulysse de Marsillac, professeur au Collège national et à l'école militaire de Bucharest, în partea a doua din «Lecons de littérature» (1859) , rezervată retoricii, genul oratoric se pierde în multimea altor „genrs”-, epistolaire”, „descriptif”, „historique” etc., iar întreaga teorie a stilului (inclusiv tropii și figurile de qindire) este trecută la Composition”⁷.)

Din această perspectivă, acceptăm următoarea definitie a compozitiilor școlare: „Compozițiile sunt tipuri de exerciții didactice prin care se urmărește formarea la elevi a pricerelor și deprinderilor de alcătuire a unor texte în funcție de un anumit scop al comunicării”.

În cadrul lecțiilor de compozitie, nu trebuie să uităm precizarea scopului pentru care alcătuim tipul de text respectiv: transmiterea unui corpus de cunoștințe, a unei informații, argumentarea unei afirmații, convingerea cititorilor sau auditorilor potențiali, impresionarea acestora, exprimarea unor sentimente etc.

Spunindu-le numai că exercițiile de

compoziție dezvoltă exprimarea nu reusim să-i convingem să se implice, unii dintre elevi rezolvând sarcina primită ca pe o corvoadă oarecare.

Manualele școlare, lucrările de metodă recomandă ca etape ale procesului de alcătuire a unei compozitii următoarele: „alegerea, formularea și analiza subiectului; inventiunea, dispozițiunea și elocuțiunea”⁸.)

Propunem adăugarea și a următoarelor etape:

- a. stabilirea tipului de text și a scopului pentru care il alcătuim;
- b. alegerea și formularea subiectului;
- c. documentarea (inventiunea);
- d. dispozițiunea (întocmirea planului);
- e. elocuțiunea (redactarea textului);
- f. acțiunea (expunerea liberă sau prin lectură);
- g. evaluarea (autoaprecierea de către elev și apoi aprecierea de către profesor).

Considerăm necesar ca termenii „inventiune”, „dispoziție”, „elocuție” să fie introdusi în manualele școlare de limba și literatura română pentru clasele liceale în cadrul lecțiilor de compozitie cu definițiile și explicațiile aférente. În cazul de față, spațiul nu ne permite să facem o prezentare nici măcar succintă a acestora.

În aceste puține rânduri n-am reușit decât să punem o problemă și încheiem subliniind că: „Urmind chiar tradiția vechii retorici cu cele cinci părți ale ei: inventio, dispositio, elocutio, memoria și actio, redimensionate la studiul literaturii mai ales primele trei, stilistica modernă (o neoretorică) încearcă să se constituie ca disciplină care studiază stilul artistic dintr-o perspectivă totalizatoare și unitară asupra textului”⁹.)

1. Diaconescu, Paula, Elemente de istoria limbii române literare moderne, Partea I, București, 1974, p. 91–92.

2. Editura Academiei R.S.R., București, 1973.

3. Op. cit. p. 222.

4. Florescu, Vasile în Introducere la „Poetica și retorica” de Barilli Renato, Editura Univers, București, 1975, p. 8–9.

5. Florescu, Vasile, „Retorica și neoretorica”, Editura Academiei R.S.R. 1973, p. 58.

6. Antologie. Editura Minerva, București, 1980.

7. Lucr. cit., ediție îngranjată, prefată și note de Mircea Frinculescu, p. XLV.

8. Parfene, Constantin, Compozițiile în școală, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1980.

9. Diaconescu, Paula, Limba și literatura ca stil, stilistici românești, în limba și literatură, Seria I, Prelegeri 3, Teorie literară, stilistică și compozitie, Societatea de Știință Filologice, București, 1980, p. 26.

PLEONASMELE

de conf. dr. Gh. POALELUNGI

Intr-un alt articol — și tot în această revistă — am adus vorba de o maladie a lexicului limbii române contemporane, pe care o numeam — după franceză — **neologită**. Semnalăm, atunci, nedumerirea (dezaprobatore) că scrisul literar din ultimele decenii manifestă indiferență față de efectul final al actului. E de adăugat, la această observație, că am avut în vedere neologismele inutile, nu pe cele necesare, fiindcă, după cum se știe, neologismele în declin sunt semne ale unei culturi precare, în declin, care se pierde. Putem vedea, în această atitudine, nu atât intervenția lingviștilor cit mai ales a culturii.

Dar, ceea ce este curios și contrazicător este că proliferează, pe lîngă neologisme, pleonasmele și şabioanele verbale. Din păcate, nu s-a încumetat nimeni să studieze, cu pricipere, problema aceasta, sub realul ei aspect. Pentru mentalitatea noastră modernă, aparent paradoxal, întreaga grija de cultivare a limbii se îndreaptă spre ortografie și punctuație. Nu s-ar putea spune, totuși, că cercetătorilor le-ar fi scăpat asemenea fenomene, dar recurg, adesea, la ceea ce se numește **abuzul de cuvinte**. De aici o primă constatare; iată-ne, nu numai în plină și supremă înțelepciune lingvistică, dar și în plină și perfectă armonie. Abuzul de cuvinte nu justifică folosirea pleonastică, sau, cum spune chiar un lingvist: „adăugarea de compliniri” (sic!). O complezență pernicioasă m-a făcut ca, în urma unor lecturi mai stăruitoare prin lucrările unor lingviști, să constat că pleonasmul se instaurează ca orice gest programatic, în loc să fie repudiat. Nu știu în ce măsură putem fi concesivi cu formulări ca: **urmărind în continuare, ordinea succesiunii, exemplele pe care le-am dat ca mostre, o componentă comună, fiecare informator în parte** (adică, s-ar putea fiecare în... comun?!), a fi un omogen monolit, i-am adunat laolaltă, sector parțial, începe prin unele preliminarii, o punte de legătură, deducțiile pe care le-am putut scoate, se ramifică în arborescențe, perspective viitoare, mici (mărunte) detalii, lucruri considerate necesare sau măcar utile, cu rarissime excepții, impacturi și confruntări, trăinicie și perenitate, reacții contrare, e sortită destrămării și disoluției etc. Citatele precedente și cele ce urmează aparțin unor lingviști, scriitori și critici literari pentru care **numele, cu vrearea noastră, rămân exteroare**. Aș crede însă că mai important este faptul în sine. Astă, firește, în cadrul civilizației în care ne aflăm.

Dar, dacă lingvistica este un așa de bun sfetnic, ea nu poate fi împiedicată să ne învețe că, bunăoară, prin pleonasm trebuie să înțelegem o **repetiție semantică**, de fapt, un procedeu greșit care constă în alăturarea unor cuvinte care repetă, inutil, aceeași idee. E, cum ar zice francezul, „dire avec excès”. În unele studii recente (sub influența limbii franceze), pleonasmul e considerat sinonim (fie și parțial) cu **tautologia** și cu **redundanță**. În nici un caz nu poate fi sinonim cu **truism**, după același izvor, deoarece, prin aceasta din urmă, trebuie să înțelegem „adevăr banal, evident, care nu merită enunțat, banalitate”. În aceste situații, substituția apare ca unul dintre criteriile de verificare a raportului de sinonimie.

Este drept că unele sunt paralelisme române sau că sunt calchiate sau imprumutate (de exemplu: fr. je l'ai vu de mes yeux, unde, față de corespondentul românesc, determinarea ni se pare superfluo: l-am văzut cu ochii... mei; aceasta poate fi explicată prin ignoranță, printr-o voită greșeala de stil, pentru a sublinia o idee, a-i da mai multă forță; e de prisos să atragem atenția că hiperbolizarea pleonasmului este și mai curioasă: **am văzut cu proprii-mei ochi!**). Înscriu, aici, unele sintagme la fel de insolite: „exact la antipodul viziunii”, ceea ce îmi amintește de una, diametrală:

(Continuare în pag. 1644)

PLEONASMELE

(Urmare din pag. 1643)

tral opus", pentru care nu știu cum ne-ar putea demonstra un matematician (figura!), dar știu că ne duce la expresia franceză : **diamétralement opposé**, ceea ce ar echivala cu **absolut, totallement**. De aceea nu mă surprinde să aud și **absolut diametral opus**! Tot astfel, nu-mi mai pare ciudat — deși ar trebui! — cind aud și văd scris: **a prévedea dinainte**, gîndindu-mă la fr. **prévoi d'avance**, și, de aici, seria: **a preveni dinainte, a pregăti (prepara) dinainte** etc., ca și cum s-ar putea și „după”. De fapt se uită că, în asemenea cazuri, prefixul **pre-** este un indicator al anteriorității, cu sensul „**înainte, înainte de**”. Din aceeași sferă semantică, am putea menționa pe **a planifica dinainte**.

Dar „inovații” pleonastice sunt de identificat și pe alte planuri. Printre cele, repetitia semantică apare în prezența lexemului „viitor”: **planuri de viitor, avoluția viitoare, revenire pe (în) viitor, viitoarele perspective a preîntîmpina în viitor** etc. Constatarea care se impune, printre-un demers semantic riguros, confirmă valabilitatea interpretării, care o impune prin evidență, că avem a face cu construcții pleonastice, inadecvate. Ideal ar fi ca ele — ca să folosim și noi una, la fel de condamnabilă — „să nu se mai repeată în viitor”!

Citesc într-un buletin (oficial): „Cum va evolua vremea în continuare” și mă gîndesc la verbul **a evoluă** și la cele din aceeași familie: **evoluție pozitivă** (parcă ar fi și o **evoluție... negativă**; dacă, da, atunci se numește **învoluție**, fără nici un determinant), **progres evolutiv, evoluție (mereu) ascendentă, succesiunea evoluției** etc. Unele sunt așa de frecvente, încât le-am putea considera incetătenite (de exemplu: **evoluție mereu ascendentă**). Nu stîm în ce măsură acestea vor avea „șanse de succes” (sau „de cîștig”) — ca să merg și eu pe aceeași pistă falsă a pleonasmelor! Pe „**a avea șansă**”, ca locuțiune verbală, mi-l explic, după fr. **avoir de la chance**, dar determinantele **succes** și **cîștig** marchează, ca să mă „joc” cu pleonasmele, **repetări succesive** (sic!). Vorbă unui scriitor „săptămînist” nu vreau să analizez „cu minuție, pînă la detaliu” (!), nici să arăt „cele mai severe rigori”, ci să subliniem, „**în consens deplin**” (!), că acestea pot fi întîlnite și la **un (fațenie!)... talent original**” (că vor fi existind și **talente... neorigianle, astă numai România literară** ar putea-o ști!).

Prea riguros cu ale logicii — logica aceasta de toate zilele — nu trebuie să fii lingvist ca să înțelegi că sintagma **activitate laborioasă** cere multă răbdare și ieratare! Oare cele două cuvinte nu sunt „înrudită” semantic? Dacă **laborios** însemnează „harnic, muncitor”, am putea zice **activitatea harnică sau muncitoare**? În latinește, îl avem pe **labor**, cu același înțeles, chit că, în română, ar fi venit din lat. **laboriosus** sau prin fr. **laborieux**, ca și pe cele din aceeași familie: **colabora, elabora, laborator** etc. Și, fiindcă veni vorba de latină, ce vrea să zică **evoluție (dezvoltare) ulterioră** (atunci acesta e sinonim cu **posterior**!), de vreme ce **ulterior** și **posterior** sunt deja niște adjective la gradul comparativ și legate semantic: „de dincolo, mai din urmă”? Cam a pleonasm, mai mult sau mai puțin tolerabil „sună” în **va fi stabilit ulterior**. Ce ne facem cu **anunțată anterior** (**dinainte, în prealabil**), ca și **programare prealabilă, programat cu mult înainte, a preîntîmpina în viitor, anticipat dinainte** etc., ca să nu mai vorbim de sensul „**viitor**”, ca la gramatică, și cuvîntul **viitor**, în exemple ca: **va continua în viitor** (dar, pare talerat: **data viitoare vom continua**!).

Trebue să privim mai îndeaproape la aceste pleonasme, ca să înțelegem dacă e corectă sau nu structura **ingerință din afară** (s-ar putea și **dinăuntru**?). Firește că nu. **Ingerință** vrea să spună „intervenție, amestec nedorit, forțat în viața unei persoane, a unui stat etc.” Deci, se înțelege „din afară”. Termenul este sinonim cu **îmîxtiune, intruziune** (cu varianța **întrusăne**), ceea ce ne ajută și mai mult să evităm construcțiile pleonastice.

Am făcut doar un „scurt rezumat” (cum ar zice elevii!). Sintem în „totală unitate”? Cine „se întoarce înapoi” (sau „se retrage înapoi”)? Cum „am amintit mai înainte”, nu cred că rămine „așa în continuare”! Că multe să sint! Și, vorba unuia, nu sint „fleacuri inutile” (sic!). Stoc de înveseliere și de amăraciune! Biate limbă!

FOȘTI ELEVI AI LICEULUI

ALFONS SALIGNY—130

Stimate tovarășe profesor Dima,

In anul 1980, ați publicat în „Revista noastră” un articol omagial despre viața și activitatea străbunicului meu, Anghel Saligny. Un alt fiu de seamă al orașului Focșani este și fratele acestuia, savantul chimist Alfons Saligny, care însă din păcate este aproape uitat, deși a avut o contribuție importantă la dezvoltarea chimiei în țara noastră, precum și la valorificarea resurselor ei.

Avinde în vedere aceasta, vă trimit alăturate un articol privind viața și activitatea acestui savant, articol pe care vă rog să-l publicați în revista pe care o conduceți.

Paul Iliescu-SALIGNY

Cunoașterea a ceea ce s-a produs cu succes și progresist în trecutul poporului nostru, conștiința realizărilor geniului național contribuie la cultivarea patriotismului socialist, la dezvoltarea culturii românești. În acest scop, moștenirea trecutului trebuie privită în spirit critic, pentru a pune în adevărata lor lumină figurile oamenilor de știință, litere și artă, precum și marile noastre tradiții progresiste.

Printre înaintașii științei românești, care și-au ridicat cu tărie glasul cerind mijloace pentru propășirea învățământului tehnic al chimiei și pentru folosirea din plin a bogățiilor cu care este înzestrată țara noastră, se numără și chimistul Alfons Saligny.

Viața și activitatea doctorului în chimie Alfons Saligny, vasta lui erudiție, activitatea sa didactică și opera sa științifică nu sunt astăzi cunoscute.

De fapt, chiar în timpul vieții sale, opera științifică a lui Alfons Saligny nu a fost cunoscută decât de prietenii și colegii săi, de foștii săi elevi, aceasta, atât din cauza modestiei sale, modestie caracterizând pe omul devotat întru totul științei, cît și datorită faptului că alături de el lucra, scriindu-și operele în piatră și fier, fratele său Anghel Saligny. Aceasta a făcut, ca în timpul vieții, savantul să nu fie cunoscut decât într-un cerc strîns, iar astăzi, operele sale științifice, activitatea sa, să-i fie atribuite fratelui său Anghel Saligny.

Pentru stabilirea adevărului, pentru a aduce la cunoștință publicului larg, cît și a speciaștilor, existența și opera lui Alfons Saligny, vom prezenta pe scurt viața și activitatea acestuia, pînă cînd, o carte biografică, opera atât de necesară restabilirii adevărului și reconsiderării unui mare savant român, va face pe larg aceasta.

Alfons Saligny s-a născut în comuna Șerbănești la 3 aprilie 1853.

După terminarea claselor primare, la 7 ianuarie 1866, la înființarea gimnaziului din Focșani, este înscris în prima serie.

Intrucît în Focșani nu exista încă liceu, la terminarea gimnaziului, părinții îi trimisă pe cei doi frați — Alfons și Anghel în Prusia, la Postdam, pentru continuarea liceului și mai tîrziu a studiilor superioare.

După terminarea liceului, se înscrise pentru studiul chimiei la Universitatea din Berlin, iar la terminarea facultății, revine în țară, în anul 1875, cu titlul de doctor în chimie, obținut pe baza unei teze de chimie organică, fiind primul chimist român cu strălucite studii în străinătate.

În același an, este numit chimist în laboratorul Eforiei și profesor de mineralogie la Școala de Poduri și Sosele din București. Aici în 1880, primește catedra de chimie generală, și aplicată, pe care a păstrat-o pînă la moartea sa, contribuind prin muncă, știință și pricepere, la dezvoltarea și renumele școlii noastre tehnice.

ing. ILIESCU PAUL-SALIGNY

(Continuare în pag. 1646)

ALFONS SALIGNY

(Urmare din pag. 1645)

În anul 1886 clădindu-se noul local al Școlii de Poduri și Șosele, i se înființează Laboratorul pentru analize și încercări de materiale, căruia i-a consacrat toată activitatea sa, făcind analize și încercări de materiale pentru administrația de stat și societăți particulare, experiențe pentru curs și pentru propriile sale lucrări.

În acest laborator, pe care îl organizează după modelul laboratoarelor similare din străinătate, Alfons Saligny execută primele încercări asupra betoanelor, necesare execuției silozurilor din Brăila, Galați și Constanța, precum și analizele asupra proprietăților fierului și oțelului, necesare execuției podului peste Dunăre, la Cernavodă, lucrări cerute de fratele său, Anghel Saligny.

Ca om pasionat pentru știință, Alfons Saligny nu a rămas în afara asociațiilor științifice de la noi din țară. Astfel, în 1883, intră în Societatea Politehnică de curând înființată, iar în anul 1890, ia parte la înființarea Societății de Științe Fizice, transformată apoi în Societatea Română de Științe și la care a fost membru în comitet și apoi președinte.

Ca o recunoaștere a activității sale științifice, a fost ales membru corespondent al Academiei Române, membru al Societății de Chimie Biologică din Londra și reprezentantul României în Comisia Internațională pentru Încercări de Materiale.

Principalele lucrări sunt publicate în Buletinul Societății de Științe și al Societății Politehnice, în anuarul Biroului de Geologie, în Buletinul Serviciului Sanitar și alte reviste sau broșuri. Dintre acestea amintim: „Despre antracitul de la Schela și cel din valea Bădeanca”, „Analiza chimică a apelor din puțul iodurat de la stațiunea balneară Govora”, „Cercetări asupra păcurilor din România”.

Alfons Saligny era sclavul specialității sale, chimia generală și aplicațiile ei absorbindu-l complet. Nu era descoperire nouă în acest domeniu, nu se publica o metodă mai practică sau mai ușoară de analiză chimică, un procedeu mai practic sau mai eficace pentru încercări de materiale, fără ca Saligny să nu le cunoască, fără să le introducă în cursul pe care-l predă studenților, fără să le studieze și să le utilizeze, cu toate că progresele specialității sale erau foarte rapide, cu toate că trebuia să-și formeze singur personalul și cu toată lipsa de fonduri, de instalații noi sau reînnoite în raport cu progresele științei.

Analizele și încercările ce se efectuau în laboratorul său erau exemple de conștiință și de minuțiozitate. După ce Alfons Saligny termina o lucrare, el nu se mulțumea numai cu semnalarea rezultatelor obținute, ci căuta să tragă concluzii folositoare pentru știință, folositoare pentru țară și pentru industria noastră națională.

Astfel, analizând numeroase ape minerale de la noi, a comparat compoziția lor cu a altor ape minerale din străinătate, pentru a stabili valoarea lor medicală. De asemenea, a analizat cărbunii și păcura, căutind să tragă concluzii folositoare pentru utilizarea combustibililor naționali, iar pentru analiza petrolului și minereurilor a căutat să stabilească valoarea lor industrială.

Toate acestea însă nu se puteau face fără o muncă neobosită, fără un devotament *exceptional* pentru știință, fără o dragoste nemărginită pentru țară.

Pe lîngă aceste calități de om de știință, dr. Alfons Saligny avea și calități superioare ca om, fiind întotdeauna bun și amabil cu elevii săi, binevoitor cu cei ce aveau de-a face cu el.

Acestea sunt, foarte pe scurt, viața și opera eminentului chimist Alfons Saligny.

Anul acesta, se împlinesc 130 de ani de la naștere și 80 de ani de la moartea sa.

Astăzi, cînd chimia a luat o asemenea dezvoltare la noi în țară, cînd oamenii de știință români aduc noi și noi contribuții valoroase la dezvoltarea acestei ramuri, să încercăm să ne amintim de cel care toată viața a visat la creșterea și afirmarea chimiei românești.

CRONICA IDEILOR

LIBERTATE ȘI DESTIN ÎN DEVENIREA UMANĂ

Istoria omului, plină de cascade și abisuri, a început în urmă cu 50.000 de ani. Definit ca „Zoon politicon” (Aristotel), „ființă care poate să-și amâne dorințele”, cum i-au spus mai tîrziu psihologii, producător de uinelte, omul este nu mai rezultatul valoros al naturii, ci și propriul său arhitect.

Trestie gînditoare este orice ființă omenească, s-a spus, dar cu o sensibilitate dobândită în urma neliniștilor milenare, care i-au însoțit evoluția. Insecuritatea sa biologică, incertitudinile și spaimele ce-l hărțuiau pe omul primitiv, eroismul său, tragicismul devenirii proprii l-au așezat în mijlocul unei neconitenite lupte cu el însuși, cu natura, cu iraționalul, cu tot felul de obstacole din afara și mai ales dinăuntrul lui.

Este, aşadar, firesc să încercăm sentimentul fragilității?

Ca individualitate spirituală, omul este contingent, ca ființă biologică, viața sa are o limită. Acest adevăr prezent în conștiință sa are profunde implicații etice. În el își are izvorul permanent năzuința de a dilată lumea în care trăiește, de a trăi prin opere, prin care să-și cîștige eternitatea, de a iubi nemurirea creînd, de a striga în numele libertății, acel „credo” personal în virtutea căruia omul este un învingător.

Libertatea pe care încercăm să-o definim și să-o conferim existenței, ca pe o categorie distinctă, accesibilă analizei, pare atât de simplă, încât devine o chestiune de bun simț. De ce, în timp, omul a fost tentat să înțeleagă prin ea posibilitatea de a spune „nu” de a refuza și de a se opune, căci la urma urmei libertatea a însemnat perînd — nu vreau, nu mi se pare drept să... să fiu la discriția fiarelor nemincate, apoi a semenilor agresivi, a seniorului, a absurdului, a iraționalului, la urma urmei a morții? Am găsit în această problematică implicația unei refușări care a determinat dorința lipssei de orice constrîngere. În acest sens, mișcarea „hippy” este tot strigătul libertății, deși nici unul din tinerii respectivi nu aveau educația reconcilierii cu natura, nu căutau să

acționeze în concordanță cu legile ei obiective. Libertatea, să cum filozofii spun că nu este bine înțeleasă, de fapt așa cum au văzut-o și poate și noi o vedem, ca o negație absolută, nu a fost și nu este un concept de viață. A fost doar un protest, dacă vreți, ceva explicable ca și filozofia sceptică sau fatalistă. Cui i s-ar părea normal că „alegerea” — forma fundamentală de manifestare a libertății — să fie nedeterminată, să nu descerni între bine și rău, să nu alegi între ele, ci doar să alegi, să alegi pur și simplu, gratuit și îndărătnic? Nîmănu. Așa că libertatea proclamată în acest fel n-a fost decît un protest.

Revenind, destinul uman nu este decît o funcție a activității libere a omului însuși.

Existența umană nu poate fi nici privată, nici contemplată.

E trebuie să fie trăită, făcută. Nu este niciodată un spectacol, ci o împlinire. Exemplificînd, Camus, care era un sceptic, spunea că orice activitate a omului este sortită eșecului, că suntem dizgrația. Asta nu l-a împiedicat să scrie „Ciumă”, și ce poate fi mai elovent decît romanul respectiv pentru liniștea existenței, pentru abolirea răului, a ororilor și mizeriilor din tot ceea ce cu un cuvînt este uman. Libertatea înseamnă a face parte integrantă din a crea pentru a înzestră ceea ce este creat de om, cu perena și superba lui vitalitate. Libertatea înseamnă a avea perspective pentru „a-ți înținde aripile”.

Un om nu poate fi învins cu adevarat dacă i s-ar putea reteza orice perspectivă, cînd pentru el ar dispărea dimensiunea viitorului. Fără această condiție de învingător prin libertate a omului, cade sentimentul de certitudine și solidaritate. Sentimentul fragilității este, în mare parte, umbra necunoașterii și a lipsei de perspective. Din acest punct de vedere, ea pare a fi acel ceva pe care îl căuta Arhimede: „Dați-mi un punct de sprijin și vă ridic pămîntul”!

Delia DĂESCU,
clasa a XII-a D,
Liceul „Al. I. Cuza” — Focșani

NOTE DE LECTURĂ

MARIN PREDA :

„Cel mai iubit dintre pământeni”

Ca și „Moromeții”, „Cel mai iubit dintre pământeni” mi se pare un roman fascinant. În primul rînd, prin personajul unic și tulburător pe care-l creează Marin Preda.

Tăraniul din „Moromeții”, care transformă banala viață cotidiană într-un spectacol inedit, fiindcă o privește prin prisma unei filozofii proprii, și Victor Petrini, eroul ultimului roman, sint personaje de o extraordinară autenticitate.

Intelectual rafinat, educat în sistemul idealist al filozofiei Marei Poet, Victor Petrini este atras de poezia ideilor pure, de mirajul absolutului etern, situat undeva deasupra realităților care îi par comune, banale, vulgare chiar. După înlăturarea din învățămînt a Marei Poet, asistentul lui, Victor Petrini, trăiește drama neputinței de a-și însuși o altă concep-

ție despre viață, drama imposibilității de a înțelege esența marilor transformări.

Structura și telurile noii societăți sunt fără precedent în istorie. Si ca în orice epocă de mari prefaceri, se comit greșeli.

Alături de oameni devotați, plini de elan și spirit de sacrificiu, își fac loc carieristii și incompetenții.

Alături de dușmani înrăuți, cad oameni nevinovați, unii dezorientați de avalanșa schimburilor uluitoare.

Alături de nulități, cad valori.

Neculce ar fi sintetizat complexitatea acestei situații printr-un proverb: „Cu iarbă cea uscată, arde și cea verde”.

La fel ca și în cel de-al doilea volum al romanului „Moromeții”, și aici moare o lume, se destramă o civicație și se naște alta mai viueroasă.

Acest moment de răscruce presupune mari sacrificii, luptă tenace, dar și erori.

Înlăturat de la catedra de filozofie, fiind acuzat pe nedrept că ar fi făcut parte dintr-o organizație șovină, părăsit de soție și despărțit astfel de fetița sa, Silvia, eroul va fi pe rînd ocnaș, șomer, lucrător la deratizare, contabil și, în sfîrșit, profesor de limba franceză.

El, intelectual captivat de lumea dematerializată și plină de poezie a ideilor, va coborî în cele mai descompuse medii sociale, va trăi experiențe abiecte.

Dar omul rezistă oricărora dureri, se reface după fiecare cădere, caută drumul adevărat, locul potrivit în societate.

Dragostea, suferința, fericirea și speranța îl ajută să străbată aparenta „barbarie a concretului”, să înțeleagă esențele și să se simtă „cel mai iubit dintre pământeni”.

Acest ultim roman surprinde drama unei conștiințe care înregistrează acut mutațiile ideologice, sociale și politice ale epocii.

Dincolo de erori, căderi, nou se afirmă năvalnic, viața curge nestăvilit. Mitul fericirii prin iubire renăște perpetuu, iar „...această carte va mărturiisi oricind: ...dacă dragostea nu e, nimic nu e!”

Daniela BUZDRUG,
clasa a XII-a A

STRATEGIE *)

de Cristian Dan Grigorescu

— Taci! Ascultă!.. Mi se pare c-am auzit un zgomot.

— ?

— Tu n-ai auzit nimic?

— Nu, nu cred! Si-apoi, chiar dacă...

— Știu ce vrei să spui: că pînă la urmă tot o să...

— Surpriză va fi oricum!

— Da, dar să fie o surpriză totală. Să-i luăm pe neprătite.

— Dacă aşa zici...

— Dar ai fost de acord. Nu? Doar am pus la punct planul împreună.

— Bine, bine! Cred însă că am terminat. Sînt o oboseală...

— Cred și eu! Doar o ultimă inspecție generală...

— Sigur! Tu, ca ofițer de stat major...

— Lasă acum! Deci o ultimă privire... Așa! Pomul e în primul plan...

— Da! cum ai spus tu: să le umple ochii, înainte de-a vedea detaliile.

— Preabine! Mașina radar stă și ea în față, ca să aibă cîmp deschis.

— Da, iar beteala...

— Agățată peste tot, pe ramuri și împrăștiată în jur.

— Îți ia ochii cu reflexele ei...

— Și poate păcăli o stație radar, înamică.

— Bine! Fie!

— Tancurile și mașina blindată, mai ascunse; totuși putînd interveni ușor...

— Sst! Taci! Acum mi s-a părut că aud un zgomot.

— Crezi?

— Da! Parcă a troznit ceva. Stinge și am să arunc o privire...

— ..

— E bine!

— Adică?

— Cred că n-au simțit nimic. Știu eu? Mi s-o fi părut...

— Pot să aprind?

— Aprinde!

— Așa! Să mai verificăm reflectorul și rețeaua. Bine! De data astă starterul funcționează.

— E gata?

— Nu! Să mai întindem puțin lanturile!

— Lasă-le! Mai bine vezi de mîtraliere.

— Dar săn cum am vorbit: mai ascunse. Să nu le descopere chiar de la început.

— La toate te-ai gîndit! Ti-ai folosit toate cunoștințele de la academie.

— Nu! Din dragoste...

— Pentru strategie?

— Și pentru asta!

— Totuși...

— Tac! Am auzit clar o ușă.

— Da! Înseamnă că s-au trezit și ne vor descoperi.

— Da, dar pregătiți oricum. Stinge tu, ca eu să aprind reflectorul și rețeaua de becuri. Așa!

Trîntind încă o ușă, copiii măvălină înăuntru.

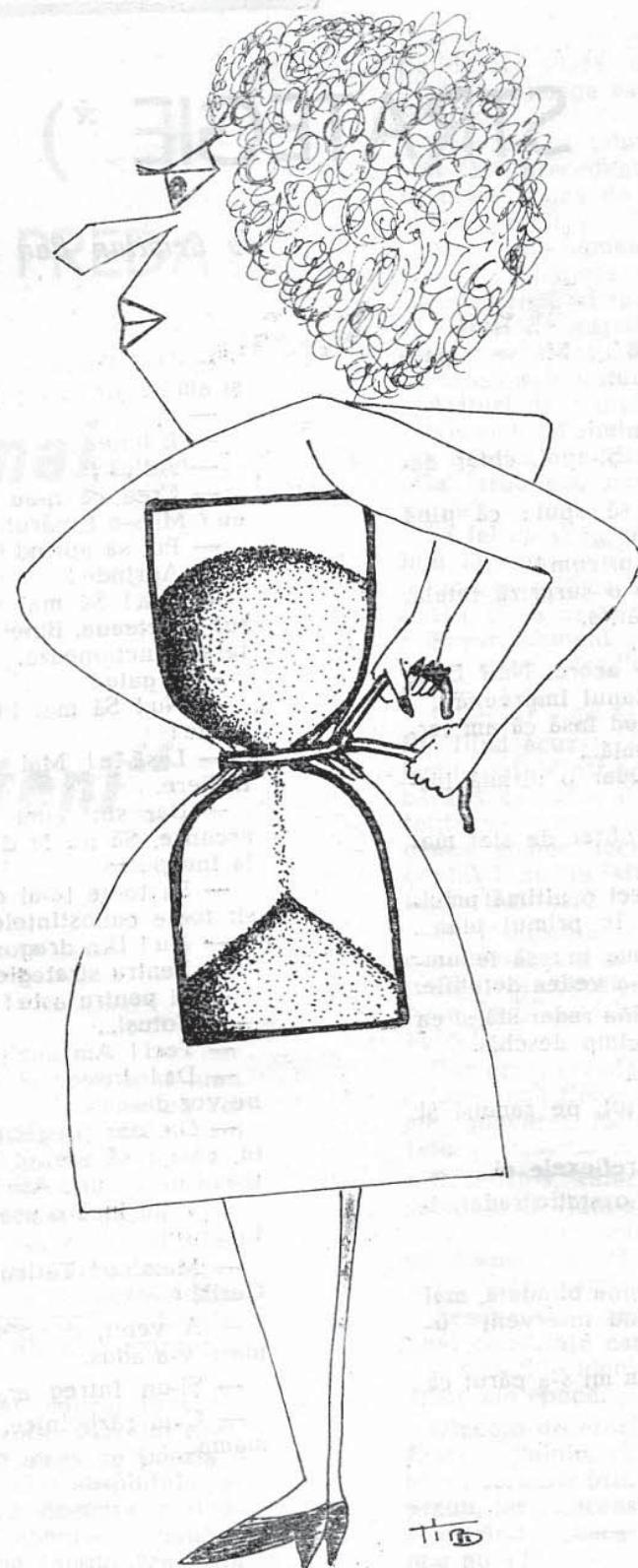
— Mămico! Tăticule! A venit Moș Gerilă?

— A venit, dragilor! Uite ce pom mare v-a adus.

— Și-un întreg arsenal de jucării.

— Cam războinice, comentă ironic, mama..

UMOR

de Tiberiu DIMA

OBIECTIVUL VESEL

Cei trei mușchetari...

Foto : Florina IACOVACHE

● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI

● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI

ROMÂNIA LITERARĂ :

„Se înmulțesc revistele școlare din țara noastră și odată cu acest fenomen în sine imbecurător, se întește și emulația intre ele. Primesc regulat «Revista noastră» a elevilor Liceului «Unirea» din Focșani care după mai multe variate premii I-a primit și pe acela acordat celei mai bune reviste școlare din țară. Un rol mare îl joacă desigur, animatorul de fapt, profesorul de limba română, care în cazul de mai sus, corespunde perfect misiunii sale : Petrache Dima”. (Extras din articolul „Literatura în «Columna» Liceului «Traian» din Drobeta – Turnu Severin”, apărut în nr. 21/1983).

Serban CIOCULESCU

RADIOTELEVIZIUNEA ROMÂNĂ :

„În mariile evenimente culturale ale statului nostru, se cuvine să consemnăm aniversarea de la implementarea a 70 de ani a unei excelente reviste școlare. E vorba de publicația „Revista noastră” a Liceului „Unirea” din Focșani, fondată în anul 1912.

Distinsă cu numeroase premii, în cadrul Concursului național al presei școlare, „Revista noastră” se poate mindri cu titulatura de „cea mai bună revistă din țară”, fiind totodată înregistrată la UNESCO încă din anul 1980.

Iată ce spune profesorul Petrache Dima, omagind acest eveniment : „În istoria de 70 de ani a „Revistei noastre”, momentul de față este unic. Niciodată sărbătoarea ei n-a căpătat asemenea proporții, niciodată n-a avut atită prieteni pe tot cuprinsul țării și dincolo de fruntașile ei. Si faptul nu este întimplător : prin continut și ținuta ei grafică, tot mai valoroase de la un număr la altul, „Revista noastră” a intrat adine în constiința cititorilor de toate vîrstelor. Străduința colectivului redațional de a face din ea nu numai o tribună a tinerelor talente care bat la porțile literaturii, ci și un act de cultură, se pare că a izbutit. Certitudinea ne-o dă pe lingă largul ecou național, și prezența în această clipă aniversară a unora dintre cei mai de seamă cărturari contemporani”. Prin anii 1919–1923, Societatea literară „Gr. Alexandrescu” a editat un anuar în patru volume. Fondatorul revistei I-a lansat pe Victor Ion Popa, profesorul Rașcu a înlesnit afirmarea folcloristului Ion Diaconu și a poetilor Mihail Steriade și Virgil Huzum. În rubricile revistei s-a înlesnit publicarea poetilor și prozatorilor începători. Au urmat interviuri, cronică literară, discuții despre muzica și poezie, cronică teatrală etc. Dacă la toate acestea adăugăm excursiile în țară și peste hotare, avem o imagine a temeinicei educații făcute tinerilor cărora li s-a insuflat dragostea pentru comoriile literaturii, pentru știință, dragostea și devotamentul pentru patrie.

La sesiunea omagială au asistat următoarele personalități : C. Ciopraga, Al. Pîru, Alexandru Hanță, Liviu Leonte, Florin Muscalu, Florin Popescu, Octav Păun, Ion Lărian Postolache, Alexandru Raicu, Nicolae Scurtu, Nicolae Crăciun, numeroase persoane oficiale. Dintre cei prezenti, mulți au fost elevii liceului. Revistei i s-a acordat premiul I în cadrul Concursului național al presei școlare pe 1981.

Din bogatul sumar al numărului festiv, menționăm articolele semnate de Constantin Parfene, Tudor Opris, Nicolae Crăciun, Ion Lărian Postolache etc. Dar trebuie să relevăm importanța materialului documentar publicat aici : scrisorile inedite ale lui Duiliu Zamfirescu către fiul său, precum și studiul despre „Un strălucit reprezentant al scolii Densusianu : Ion Diaconu”, să nu uităm nici portretul literar al lui Simion Mehedinți.

Ca unul ce am frecventat anii indelungăti cenușul „Sburătorul”, apreciez justitatea celor scrise despre Hortensia Papadat-Bengescu. Acest material instructiv, literar, analitic și plin de pitoresc, constituie un adevarat tezaur nu numai pentru elevii cu spiritul în lină formăție, ci și pentru orice iubitor al literaturii, pentru orice cercetător conștiincios.

Trăsură de unire intre elev și profesor, pledoarie caldă pentru caractere și suflare de-a nu uita niciodată templul în care a fost pregătită inițierea tinerelor vîrstăre, această revistă poate fi citită cu interes de cei tineri și de cei vîrstnic.

Găsim în paginile ei circiri promițătoare în marele concert al poeziei. Printre acești autori de stihuri, consemnat pe Dan Păduraru, Angela Drilea, Felicia-Stela Ionescu, Cezara Groper, Maricica Babiș, Corneliu Stanciu, Dana Popescu, Manole Gheorghita. E bine ca în agenda memoriei să reținem numele acestor călăreți ai Pegusalui. Căci într-un viitor apropiat, miine, poate că revista scolarilor de la

● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI

● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI

Focșani se va putea făli cu apariția unui nou astru pe firmamentul literelor române!

Și acum drept concluzie: La mulți ani și felicitări pentru înmplinirea vîrstei venerabile de 70 de ani a revistei. Și, repet și eu, ca unul dintre colaboratori — la revedere în 1987, adică la a 75-a aniversare — și de ce nu? — la centenarul ei în anul 2012, cind sperăm că va fi pace și liniște pe planeta noastră — Terra!*

Alexandru BILCIURESCU

STUDIOUL DE RADIO IAȘI :

„Recent, am primit la redacție ,într-o ediție reunită, numerele pe ianuarie, februarie și martie ale publicației elevilor Liceului «Unirea» din Focșani, cunoscută și prestigioasa «Revista noastră». Am primit și de data aceasta cu bucurie și cu interes publicația focșaneană, care își confirmă și prin această ultimă apariție locul de excepție pe care îl deține în peisajul presei școlare românești. Un număr bogat, cu articole și comentarii de ținută, care demonstrează calitățile colectivului redațional, competența înimosului său coordonator, care este neobositul profesor de limba și literatura română, Petracche Dima.

Dintre subiectele tratate în acest număr, se cuvin subliniate cele consacrate înmplinirii a sătă de ani de la publicarea capodoperei eminesciene, «Luceafărul». Semnează la centenarul apariției «Luceafărului» prof. univ. dr. Gheorghe Bulgăr, profesorii Nicolae Crăciun, Petracche Dima și Cătălin Enică, iar Marieta Sava-Burcă și Dan Păduraru dedică celui mai de seamă poet al neamului românesc versuri proprii, nu lipsite de flori artistice și îndreptățită recunoștință.

Interesant și plin de semnificații este interviul pe care Nușa Z. Stancu îl acordă lui Petracche Dima, sub titlu «Zaharia Stancu a ars ca o flacără pentru cei mulți și obidiți». Interviul este înregat cu un fragment inedit din opera marelui nostru scriitor, «Moartea Evangheliei», care reprezintă, aşa cum susține soția lui Zaharia Stancu, una dintre scările rămase doar începute.

Cronica limbii este semnată de conf. univ. dr. Gh. Poalelungi, iar la rubrica «Prieteni „Revistei noastre”» este prezentă Ana Blandiana.

La «Debut», elevii Gh. Gogotă, Nicolae-Dorin Rotaru, Florinel Agafitei, Georgea Pricop și Mădălina Badea semnează poezii și Elena-Nolina Druică — proză.

Rubrica «Dintre sute de catarge» a selectat pentru acest număr din creațiile Isabelei-Gechi Bandrabur din Panciu — proză, și ale Simonei Martin din Sibiu și Valentin-Manole Gheorghita — poezii.

În exclusivitate pentru revista focșaneană, interviul acordat prof. Marius Pop de către poetul și traducătorul grec Lambros Zogas, directorul Casei de Cultură Româno-Elene din Atene. Expresivitatea titlului, «Miorița» este ceea mai înalte intruchipare a geniului creator al poporului român», exclude comentariile și îndreamă la lectură. O lectură plină de semnificații.

Arhitectului Ion Mincu îl este dedicată o documentată prezentare semnată de Florian V. Ion, la rubrica «Foști elevi ai liceului», iar la «Note de lectură», asistenta univ. dr. Dinuța Marin și Cristina Ursan comentează lucrarea «Lecția de convergăție. Teorie și practică», de Melania Florea și Carmen Stoian.

Prof. Ion Leu prezintă volumul «Amurgul zăpezilor», semnat de poetul focșanean Ion Larian Postolache, Daniela Buzdrug — «Două cărți pentru copii», articole referitor la ultimele lucrări ale scrierilor lui focșanean Ioan Gr. Bogdan, iar Liviu Axente — «Simple note», vol. II, de Leon Kalustian.

La rubrica cu titlul «Istorie literară», Florin Paraschiv semnează un comentariu pe marginea unei scrisori inedite adresate de Constantin Stere lui Garabet Ibrăileanu.

Acest ultim număr al elevilor focșăneni mai cuprinde poezii semnate de C. Ștefănescu, «Autostop» și «Roșu gri», premiate de redacție la Salonul Literar Dragoșloveni; continuă serialul profesorei Tudora Ciubotaru consacrat «Primelor instituții publice de învățămînt din Focșani», o rubrică intitulată «Preocupări matematice» și altele dedicate turismului, ecourilor și sportului.

Așa cum spuneam, un număr deosebit de consistent și interesant, care probează încă o dată calitățile recunoscute ale «Revistei noastre», publicație pe care o primim de fiecare dată cu cele mai alese mulțumiri.

Cristea CHELARU

● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI

FOȘTI ELEVI AI LICEULUI

Spiridon Ștefănescu

EPIGRAME

UNUI EPIGRAMIST FĂRA TALENT

Cind te văd tare mi-e teamă
Că-mi citești... o epigramă !

UNUI ȘAHIST INCREZUT

Deși tare-n teorie
Pe adversar, de cind se știe,
Dinsul l-a subestimat.
„Să i-a mers... din mat în mat !

PICTURA ABSTRACTIONISTA

O pictură : „Miei în iarbă“
Tot mă uit, dar nu-s.
— Au mincat, imi spun în barbă,
Și apoi s-au dus !

CAUZALITATE

A băut cam mult, bag seama
Tare-i turmentat
Zice că-i de vină crama
Că l-a acostat !

UNUI ADEPT DE-AL LUI BACHUS

Mă-ntrebam dacă-o să vie
Părea tare supărat...
Dar fiind vorba de vie
Mi-a spus : Vin neapărat !

IMPRUDENȚA

După ce și-a făcut plinul
La mașină, dă-i cu vinul...
S-a grăbit la deal să suie
Și de-atunci șoferul nu e.

INTERVIU

„O pasiune, oricât de tîrziu ar veni, își are rădăcinile în copilărie și adolescentă”

(Urmare din pag. 1639)

tru că aceasta îi va folosi peste ani. Recompensa (spirituală) trebuie să urmeze imediat efortului, altfel motivația învățării matematicii nu apare. Atâtă vreme cât efortul nu este echilibrat de o recompensă corespunzătoare, nu putem spera intr-o ameliorare a educației matematice; iar, pînă la o anumită vîrstă, cea mai bună recompensă este jocul.

P.D.: — În timpul unei vizite ,am văzut la prof. Gerda Barbilian un mare număr de opere matematice de-ale soțului său, încă nepublicate. Cum veДЕi totuși valorificarea lor?

S.M.: — Publicarea operelor lui Dan Barbilian a stat de la început sub semnul anomaliei. În timp ce opera didactică a fost (parțial) publicată de Editura Tehnică, opera științifică a fost (parțial) publicată de.. Editura Didactică și Pedagogică. Publicarea s-a oprit datorită unor dificultăți de ordin tehnic pe care nu cred că este cazul să le evoc aici. Ea trebuie re-luată de Editura Academiei. Un curs ca cel de Teoria lui Galois a ecuațiilor, care nu se mai găsește nici măcar la biblioteca Facultății de Matematică a Universității din București, trebuie reeditat imediat; altfel riscăm să nu mai avem ce reedita. De asemenea, opera algebrică nu este încă strinsă în volum.

P.D.: — E ușor de suportat povara celebrității?

S.M.: — Dacă înlocuiți celebrității cu notorietății, întrebarea devine adevărată. Notorietatea creează atît avantaje, cît și dezavantaje. Chiar solicitarea răspunsurilor la întrebările pe care mi le-ați adresat aste semnificativă pentru cele două laturi ale notorietății. În orice caz, eu vă mulțumesc pentru interesul arătat activității mele.

A LXXII-a ediție a Olimpiadei de matematică

Focșani, 18–23 aprilie 1983

Cel dintii concurs de matematică a fost inaugurat de prima revistă specială de matematică apărută în limba română, la 15 septembrie 1895 (a doua zi după inaugurarea podului de la Cernavodă, strălucită realizare a tehnicii românești) în anul 1902. Iată pe scurt geneza „Gazetei matematice”.

Cinci tineri ingineri: Vasile Cristescu, Victor Balaban, Mihail Roco, Ion Zottu și Ion Ionescu au fost foarte alarmați de rezultatele slabe obținute de candidații la concursul de admitere în anul I la fosta Scoală Națională de Poduri și Șosele și au discutat posibilitățile de ridicare a nivelului de pregătire matematică în rîndul tineretului. Toți lucrau, sub conducerea focșaneanului Anghel Saligny, la construcția podului de la Cernavodă, așa că erau mereu împreună și se sfătuiau zilnic. Au ajuns la concluzia că ar fi bine să scoată o revistă de matematică care să devină o prelungire a învățămîntului matematic din scoală, adică să devină ea însăși o scoală. Cu mari eforturi intelectuale și materiale, acești ingineri — la care s-au mai adăugat și alți intelectuali — au reușit să fondeze această publicație.

În general, aceste concursuri s-au desfășurat regulat, seria lor fiind întreruptă în perioadele 1916—1920 (din cauza războiului) și 1930—1932 (din lipsă de candidați), precum și în anii 1940 și 1944.

Alegerea municipiului Focșani drept gazdă a actualei ediții s-a datorat activității matematice desfășurate în ultimii ani de elevii și profesorii acestor meleaguri. Elevii vrînceni, în perioada 1970—1982, au fost premiați aproape în fiecare an la această olimpiadă sau la sesiunile lor de comu-

nicări științifice. Poate cel mai bun rezultat a fost cel din anul școlar 1981—1982, cînd la faza finală s-au obținut premii, iar pe echipe ne-am situat pe locul I pe țară. De asemenea, la sesiunea de referate de la Craiova, s-a obținut un premiu II, răsplătit unei munci neobosită, pasionate.

Care sunt elevii cu aceste rezultate? Care este profesorul ce i-a îndrumat? Nu are importanță numele lor, căci orice om care are preocupări matematice în această direcție și este de bună credință și cunoaște. Începînd cu data de 11 aprilie 1982, cînd știam sigur că municipiul Focșani găzduiește acest concurs, am intrat în alertă. Ce trebuie făcut, ca să se termine cu bine? Cu ce elevi urma să participăm?

Cei care au avut un rol decisiv la ediția din 1982 desfășurată la Galați, au terminat liceul. Din acest echipaj a mai rămas un singur elev, Mazilu Dan, clasa a XI-a.

Despre modul cum au fost selecționați elevii din județ, care au participat la acest concurs se pot arăta multe aspecte, din păcate nu prea bune! Asupra acestor lucruri, cu altă ocazie.

Elevii Mazilu Dan și Dascălu Cătrălin din clasa a XI-a, Liceul de Matematică-Fizică „Al. I. Cuza” — Focșani, în care mi-am pus mari speranțe și au beneficiat de o pregătire su-

prof. Vasile GHIORGHITĂ,
Liceul de Matematică-Fizică
„Al. I. Cuza” — Focșani
membru în Comisia centrală
de concurs

(Continuare în pag. 1656)

ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

A LXXII-a ediție a Olimpiadei de matematică

(Urmare din pag. 1655)

plimentară intensă încă de la începutul anului, nu s-au comportat conform așteptărilor.

De altfel, victoria le o asemenea „competiție de gîndire” presupune ca participantul să aibă o cultură matematică, să fie un bun rezolvitor de probleme, să aibă chemare către acest obiect și în ziua concursului să fie în formă. Cei doi participanți, maiales primul care avea o experiență pozitivă acumulată în acest sens, nu au prins o zi bună, situație trăită de foarte mulți elevi din țară.

Cu ocazia acestui eveniment, s-au prezentat în paginile „Revistei noastre” cîteva aspecte din preocupările matematice ale elevilor de la liceele „Al. I. Cuza” și „Unirea”. În colaborare cu un colectiv de profesori din București și Timișoara, am alcătuit o culegere de „Probleme date la olimpiadele de matematică din perioada 1975—1982”. Cartea se află sub tipar.

În publicarea acestei lucrări, un rol determinant l-a avut sprijinul dat de Comitetul Județean Vrancea al P.C.R. și ziarul local „Milcovul”, cărora le mulțumim din toată inima.

Cred că pînă la sfîrșitul anului, volumul va fi pe masa cititorului.

Despre felul cum au fost primiți elevii participanți, profesorii însoțitori membrii din Comisia centrală formată din: cadre universitare, reprezentanți ai M.E.I. și ai C.C. al U.T.C., profesori de liceu cu o vastă experiență, vechi olimpiici, vrinceni, ce au terminat liceul în Focșani și astăzi sunt nume consacrate în matematică și lucrează în învățămîntul superior, profesori din Focșani, nu se poate vorbi decît la superlativ.

La sosire, fiecare participant a primit o mapă cu un bogat material

informativ despre trecutul istoric al Vrancei, despre cărturarii de seamă născuți aici sau care au poposit în Vrancea, despre realizările oamenilor muncii din județ.

Deschiderea olimpiadei s-a făcut în ziua de 18 aprilie 1983, în sala Teatrului Popular Municipal Focșani. Cu acest prilej, a luat cuvîntul tovarășa Maria Ghițulică, membru al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului Județean Vrancea al P.C.R.

A fost un moment emoționant în „viața matematică” din județul Vrancea.

La 19 aprilie 1983, în localul Liceului „Al. I. Cuza”, a început concursul. Subiectele date au fost întocmite de profesori pricepuți, cu o îndelungată experiență competițională. Ele au solicitat din partea candidaților multă gîndire, atenție, finețe matematică și mai puțin calcul.

Corectarea tezelor a fost făcută de specialiști cu o bună pregătire, fiecare lucrare fiind citită de opt profesori. Lucrările care au primit nota maximă au fost ale elevilor: Suciu Nicolae — Timișoara, Weiss Martin — Galați, Tătaru Daniel — Neamț și Constantinescu Radu — București.

Problemele date la baraj au fost de un înalt grad de dificultate, iar cei ce au intrat în lotul format din 25 de elevi, din care se vor selecționa cei ce ne vor reprezenta țara la Olimpiada internațională care se va desfășura în Franța în luna iulie 1983, au fost și premianți, dar unii din ei au fost depășiți de alți elevi ce nu și-au inscris numele pe lista laureaților. În afara zilelor de concurs, elevilor și profesorilor însoțitori li s-a oferit un program bogat și variat. Trebuie să remarcăm efortul făcut de conducerile liceelor nr. 1, nr. 4, nr. 5 și din Focșani care au asigur-

ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

rat cazarea și masa participanților, în condiții excelente.

Pină la sfîrșitul concursului, a apărut foaia volantă „Matematicianul”, editată de ziarul „Mâlcovul”, la cererea Inspectoratului Școlar al Județului Vrancea, în care s-au publicat materiale referitoare la desfășurarea Olimpiadei, precum și subiectele date la concurs și soluțiile lor. Că participanții s-au simțit foarte bine, că lucrările s-au desfășurat corect, îl constituie faptul că la închidere erau toți

participanții, chiar dacă nu toți erau victoriosi.

Elevii cîștigători au primit premii oferite de : C.C. al U.T.C., Societate de Științe Matematice din R.S.R., instituții și întreprinderile județului Vrancea, „Revista noastră” etc.

Din această confruntare națională, toți elevii și profesorii participanți au avut de învățat.

Sincere mulțumiri tuturor celor care au contribuit la buna desfășurare a lucrărilor ediției focșănene !

Anchetă „Revistei noastre”

1. A cîta oară participați la faza finală a Olimpiadei de matematică ?
2. Cum vi s-a părut această ediție ?
3. Ce părere aveți despre gradul de dificultate al problemelor date ?
4. Aveți de făcut propuneri pentru viitoarele ediții ?
5. Cu ce impresii plecați din Focșani ?

Mihai GRĂDINARU (Liceul „C. Negrucci” — Iași) :

1. Vin pentru a doua oară la faza finală a Olimpiadei de matematică.
2. Organizarea tuturor activităților a fost bună, făcînd această ediție agreabilă.
3. Problemele au fost destul de dificile, potrivite pentru acest concurs.
4. Aș propune ca următoarele ediții să se organizeze și în Transilvania.
5. Am rămas cu o impresie frumoasă. Mi-a plăcut centrul orașului.

Petru MARINESCU (Liceul „Roman-vodă” — Roman) :

1. Pentru a treia oară.
2. Preocuparea organizatorilor pentru crearea celor mai bune condiții s-a observat încă de la sosire. Ne-am simțit — fără a jigni gazdele din anii anteriori — mult mai bine ca la celealte ediții.
3. Problemele au fost, normal, mai grele ca cele date la edițiile anterioare, conform și unor dorințe exprimate de elevii participanți, în anii trecuți, la barajele pentru Olimpiada internațională de matematică.
5. M-a impresionat noul centru al orașului, semn al eforturilor oamenilor muncii de aici la edificarea țării.

Ileana BERINDE (Liceul de Matematică-Fizică „Gh. Șincai” — Baia-Mare) :

ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

Ancheta „Revistei noastre”

(Urmare din pag. 1657)

1. Particip pentru a doua oară.
2. A fost mai bine organizată decât cea de anul trecut.
3. Problemele au fost interesante și frumoase. Rezolvarea lor a necesitat atât raționament, cât și tehnică matematică.

4. Da. Sunt unii elevi care se descurcă mai bine la algebră, iar alții care se pricep mai bine la geometrie. N-ar putea să se facă un concurs, în timpul barajelor, pentru cei ce nu participă la baraj, între algebrişti, care să primească numai probleme de algebră, și între geometri, care să primească numai probleme de geometrie?

- Dacă s-ar putea să se respecte orele de începere a concursului.
5. Este un oraș frumos și ospitalier. M-am simțit foarte bine aici.

Ioana CRISTIAN (Liceul „Nicolae Bălcescu” — Craiova) :

1. Pentru a treia oară.
2. Din punct de vedere organizatoric, al condițiilor create pentru muncă și odihnă, s-a observat multă preocupare.
3. Mă așteptam la subiecte cu un mai mare grad de dificultate.
4. Cred că olimpiadele ar căpăta un plus de frumec, dacă s-ar organiza probe pe echipe, cu probleme de baraj, eventual la nivel de treaptă (treapta I și treapta a II-a).
5. Plec din acest frumos oraș al Vrancei cu cele mai frumoase impresii, cu amintiri plăcute, de neuitat.

Cristina RADU (Liceul „Murgoci” — Brăila) :

1. A patra oară.
2. Cam obosită, altfel bine organizată. Atenția gazdelor m-a impressionat.
3. Mediu ; probleme bine alese, interesante.
4. Să dureze mai mult, în sensul că probele să aibă între ele o zi de pauză.
5. Are un specific orașelor mici, după mine, singurele în stare să păstreze o atmosferă caldă, primitoare, în care să nu te simți străin.

Marius-Sabin TĂBIRCA (Drăgășani — Vilcea) :

1. Particip a patra oară.
2. Această ediție a fost cea mai frumoasă. În primul rînd, pentru că a fost ultima. Si cind faci ceva pentru ultima oară, te apucă nostalgia, un sentiment ciudat (nu cred că pot să-l explic). Apoi, în tabără mi-am făcut prietenii, m-am reîntîlnit cu alții mai vecni. În plus, am mers bine și la lucrarea scrisă.
3. Am rezolvat problemele numai din placerea de a rezolva probleme frumoase, fapt care m-a costat două puncte.
5. Mi-au plăcut în mod deosebit parcurile și florile, dar și bunătatea moldovenilor. Poate că suntem, în această privință, mai presus decât noi.

Martin WEISS (Liceul „V. Alecsandri” — Galați) :

1. A treia oară.
2. Am constatat cîteva progrese notabile în organizarea acestei ediții. Probele au încetat să fie niște lupte între elevi și comisie. Ba, dimpotrivă, i-am simțit pe toți organizatorii alături de noi.
3. Au fost interesante.
4. Nu.
5. E un oraș pitoresc. Cind se vor termina construcțiile, va fi chiar frumos.

MIJLOACE TEHNICE DE INSTRUIRE

Televiziunea în circuit închis (TVC)

de ing. S. Ioneanu
ing. Gh. Simionescu

Televiziunea și școala

Intr-o lume în care suntem înconjurăți de tehnică, intr-o lume care se tehnificază din ce în ce mai mult, școala — din totdeauna fin receptor al prefacerilor din societate — nu mai poate rămâne la cretă, tablă și alte cîteva mijloace prea bine cunoscute. Ea trebuie să-și integreze tehnici și echipamente care să pună în acord cu timpul și care, prin funcțiile și rafinamentele lor, să-i potențeze resursele.

Am publicat într-un număr anterior al revistei un articol avind ca subiect simulatoarele — mijloace de învățămînt folosite în școli din ce în ce mai mult. În numărul de față prezentăm un alt mijloc tehnic de instruire important : televiziunea în circuit închis (T.V.C.I.).

Televiziunea s-a dovedit dintr-un început a fi un prețios aliat al școlii, grație puternicului potențial educațional de care dispune. În învățămîntul actual, televiziunea realizează următoarele funcții pedagogice : informativă, formativă, de orientare a intereselor și aptitudinilor individuale, de scolarizare substitutivă și de perfecționare a personalului didactic.

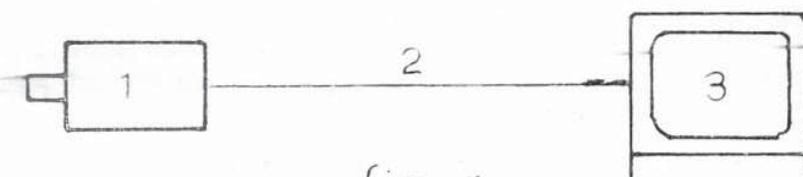
Emissiunile TV ale posturilor centrale au însă un inconvenient, care, la un moment dat, devine insurmontabil : programul fix, cu care orarul școlii poate intra în dezacord. Din acest motiv, și pentru faptul că se simțea nevoiea unor transmisii independente, pentru grupuri mici de elevi și cu subiecte de interes restrîns, au apărut și s-au dezvoltat sistemele TV autonome, aşa-numita „televiziune în circuit închis (TVCI)“.

Televiziunea în circuit închis — descriere

După modul de realizare a legăturii între punctele de emisie și recepție, sistemele de televiziune se împart în două mari categorii : sisteme de televiziune în circuit închis (sisteme TVCI) și sisteme de televiziune în circuit deschis.

Sistemele TVCI se caracterizează prin faptul că legătura între punctele de emisie și de recepție se realizează prin cablu.

Cea mai simplă instalație TVCI se compune din camera de luat vederi 1, monitorul 3 și cablu de legătură 2 (fig. 1).

MIJLOACE TEHNICE DE INSTRUIRE

Televiziunea în circuit închis (TVCI)

(Urmare din pag. 1659)

Camera captează imaginea și o transformă în semnal video complex; monitorul este destinat recepției și redării imaginilor transmise prin cablu de camera de luat vederi.

Sistemele complexe TVCI conțin și un echipament de deservire 4. În fig. 2, este prezentată schema unui sistem TVCI monocanal cu echipament de deservire, iar în fig. 3 — schema unui sistem TVCI multicanal, de tip dispecer.

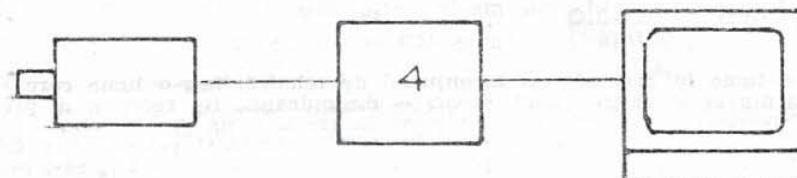

fig. 2

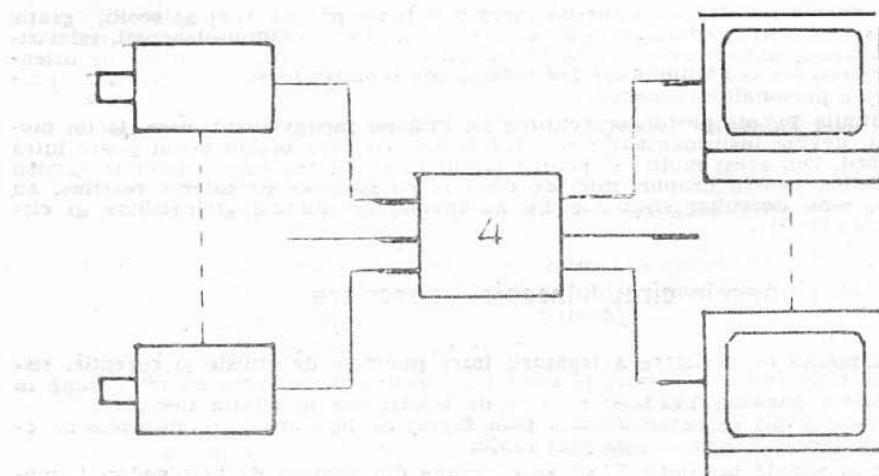

fig. 3

La noi în țară, echipamentele TVCI sunt produse de întreprinderea „Tehnoton” din Iași.

Cum și cu ce rezultate folosim sistemele TVCI

Intr-o școală, o instalație TVCI poate fi folosită într-o multitudine de situații. Vom da cîteva exemple :

— pentru urmărirea unei lecții în mai multe săli simultan ;

ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

- pentru realizarea unor lecții cu caracter interdisciplinar, cum ar fi : chimie, fizică, discipline tehnice, discipline tehnice — instruire practică, discipline tehnice — limbi străine etc. ;
- pentru urmărirea unei acțiuni în altă sală decit cea în care are loc (o transmisie din cabinetul de științe sociale, bibliotecă etc.) ;
- pentru transmiterea imaginii unor obiecte mici sau a unor detalii ale unor piese mai mari ;
- pentru captarea de imagini dintr-un mediu periculos (de exemplu, urmărirea functionării unor instalații electrice de înaltă tensiune) ;
- pentru urmărirea unor experimente nerepetabile (de exemplu o disecție la biologie) ;
- pentru realizarea de ore deschise, asistență urmărind lecția pe mai multe monitoare în altă încăpere ;

Pentru a releva eficiența instalațiilor TVCI, vom enumera în continuare cîteva din avantajele folosirii lor : aduc o importantă contribuție la educarea tehnologică a elevilor, la pregătirea lor pentru lumea tehnică în care vor trăi ; elevii sint puși în contact cu o tehnologie avansată, pe care este posibil să o folosească în viitor, ca specialiști în diferite domenii ; TVCI atrage elevii, le stimulează curiozitatea, interesul, creindu-le motivații și făcindu-i să participe activ la oră, este solicitat analizorul vizual, mai important în percepții decit analizorul auditiv (se apreciază că la sfîrșitul secolului nostru, văzul va fi angajat 70% în procesul de instruire, iar auzul — analizor folosit cu precădere în școala tradițională — numai 30%) ; TVCI apropie învățămîntul de cercetare și producție ; se rezolvă unele probleme pe care le ridică deosebirile dintre elevi ; instalațiile TVCI se manipulează ușor, sint fiabile și se pot realiza într-o gamă variată, de la sisteme simple (o cameră și un monitor) la sisteme complexe, avind implementate calculatoare etc.

Experiența noastră

Experimentele pe care le-am efectuat cu instalația din dotarea școlii noastre ne-au confirmat importanțele virtuți pedagogice ale televiziunii în circuit inchis.

Am instalat camera de lauă vederi în atelierul de motoare, iar monitorul în cabinetul de instalații. Legătura s-a ținut prin interfon (se poate folosi și un sistem de telefonie).

Am luat imagini — de o acuratețe deosebită — ale motorului D 2156 HMN pe care le-am prezentat elevilor în cabinet. După o imagine de ansamblu a motorului, au fost vizualizate, separat, unele din subansamblurile sale ca : pompa de injecție, pompa de apă, colectorul de admisiune etc. Am avut astfel dovada posibilităților pe care le are TVCI în facilitarea procesului de comunicare de informații. Aceste posibilități ne-au apărut mai clar atunci cînd, pentru un vilbrochen de Dacia 1300, am putut lua imagini pe care s-au distins cu claritate orificiile de ungere — cu diametru de cîțiva milimetri — de pe fusurile paliere și manetoane.

La capitolul „Mecanismul motor”, elevii au urmărit în cabinet, pe monitor, cum se face strîngerea suruburilor de chiulă a motorului SAVIEM 797-05 ; la același motor, la „Sistemul de distribuție” s-a urmărit cum se regleză jocul termic. Operațiile au fost executate de elevii aflați în practică. S-au pus astfel în evidență și insușirile formative ale sistemelor TVCI.

Cu prilejul fiecărei transmisiuni ni s-au relevat insușirile de activizare și potențialul ergonomic al televiziunii în circuit inchis. Ea contribuie la declanșarea unor eforturi proprii de gîndire și stimulează participarea la conversația euristică. Lecțiile devin mai interesante, mai atractive.

O bună testare a calităților instalației am făcut-o cu ocazia unei ore deschise de limba franceză. Această lecție (condusă de tovarășa prof. Maria Mavrodin) a avut un caracter interdisciplinar și s-a desfășurat în cabinetul de instalații electromecanice. Conform proiectului de tehnologie didactică, la un moment dat a fost folosită instalația TVCI pentru a se transmită imagini din atelierul de instalații. După recunoașterea agregatelor din atelier, s-a arătat ce denumire poartă în limba franceză. Lecția s-a bucurat de succes, confirmindu-ne că atunci cînd sint integrate judicios în lecție, cînd folosirea lor este bine precizată încă din faza de proiectare a orei, sistemele TVCI se dovedesc de o mare eficiență didactică.

Desigur, sistemele TVCI au și unele limite ; considerăm însă — este de altfel ceea ce ne-am propus să demonstrăm în articolul de față — că asociate cu tehnici de instruire adecvate, folosite cu discernămînt, alături de celelalte mijloace de învățămînt, integrate rațional în lecție, astfel de sisteme pot contribui într-o însemnată măsură la ameliorarea activității de învățare a elevilor, la atingerea obiectivelor de instruire.

FIZICĂ

MODELE ATOMICE (III)

(Urmare din nr. 85-87/1982)

Modelul atomic Bohr-Tommerfeld (propus în 1915 pentru atomii hidrogenoizi), consideră că traectoria electronilor poate fi eliptică, iar nucleul este situat într-unul din focarele elipsei. Această posibilitate introduce două condiții de quantificare și deci, două numere cuantice.

$$\beta = n \frac{\hbar}{2\pi} \quad \text{și} \quad \beta_r = n_r \frac{\hbar}{2\pi}$$

unde: n = număr cuantic azimutal și n_r = număr cuantic radial; β și β_r fiind impulsurile generalizate în coordonatele polare.

Modelul vectorial al atomului a fost introdus pentru explicarea structurii atomelor cu mai mulți electroni. În aceste condiții, atomul va fi caracterizat de un moment cinetic orbital total, un moment cinetic de spin total și un moment cinetic total. Aceste trei momente cinetice fiind quantificate conform relațiilor

$$P_\ell = \sqrt{\ell(\ell+1)} \frac{\hbar}{2\pi}; P_s = \sqrt{s(s+1)} \frac{\hbar}{2\pi}; P_j = \sqrt{j(j+1)} \frac{\hbar}{2\pi};$$

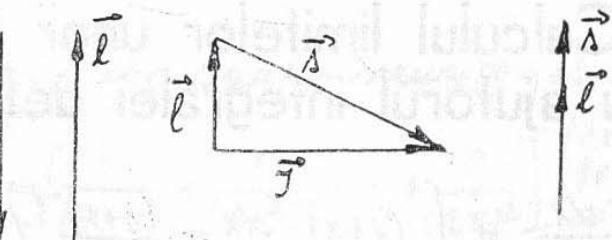
$j = \ell \pm 1$ unde: ℓ = număr cuantic total;
 s = număr cuantic de spin total și j = număr cuantic total.

Obținerea momentelor cinetice totale se poate realiza prin două scheme de cuplaj:

a) cuplajul spin-orbită ($L+S$ = Russel-Sanders) presupune obținerea momentului cinetic orbital total și a momentului cinetic de spin total. La acest cuplaj transițiile între nivelele energetice ale atomului se supun următoarelor reguli de selecție:

$$\Delta l = \pm 1$$

$$\Delta j = 0, \pm 1$$

b) cuplajul (j, j) , mai rar întâlnit, presupune calcularea momentului cinetic total pentru fiecare electron și apoi rezumarea vectorială acestor momente. $\vec{P}_J = \sum \vec{P}_{ij}$

* Modelul atomic Broglie-Schrödinger

Acest model este un amestec de idei clasice și cuantice, astfel încât condițiile de quantificare și intensitatea linilor speciale au pot fi explicate.

Louis de Broglie, în anul 1925 aducește condiția de quantificare a lui Bohr ca o nouă proprietate a particulei și presupune că fiecare particule să poată asocia o undă sau anumită undă de Broglie.

$$m \cdot v \cdot r = n \frac{\hbar}{2\pi}$$

$$2\pi r \cdot w \cdot v = n \cdot \hbar$$

$$2\pi r = \frac{n\hbar}{mv} = n\lambda$$

$$\lambda = \frac{\hbar}{m \cdot v} = \frac{\hbar}{p}$$

Lungimea de undă asociată electronului se poate determina cunoscând masa și viteza electronului, ceea ce în timpul rotației pe orbită stacionară și se asociază o undă stacionară undele de această fel vor însoții electronul și în miscarea lui liberă în spațiu, lucru constatat experimental de Davisson și Germer în anul 1927 prin experiențele de difracție a electronilor pe cristale.

Ideile lui Broglie au fost fundamentate matematic în 1927 de austriacul Erwin Schrödinger care a pus bazele mecanicii cuantice ondulatorii.

Calculul limitelor unor sume cu ajutorul integralei definite (I)

$$= \int_0^1 \frac{dx}{(1+x)^2} = \int_0^1 (1+x)^{-2} dx = \left. \frac{(1+x)^{-1}}{-1} \right|_0^1 = -\frac{1}{1+x} \Big|_0^1 =$$

$$= -\frac{1}{1+1} + \frac{1}{1+0} = -\frac{1}{2} + 1 = \frac{1}{2}. \lim S_n = \frac{1}{2} \quad n \rightarrow \infty$$

Vom prezenta în continuare încă un exemplu care se rezolvă folosind aceasi metodă de calcul.

$$2^{\circ} S_m = \frac{1}{m^2} e^{\frac{1}{m^2}} + \frac{2}{m^2} e^{\frac{2}{m^2}} + \dots + \frac{m-1}{m^2} e^{\frac{(m-1)^2}{m^2}} + \frac{m}{m^2} e^{\frac{(m)^2}{m^2}}$$

Pentru calcularea limitei aceltei sume vom scrie suma de mai sus sub forma

$$S_m = \frac{1}{m} \left[\frac{1}{n} e^{\left(\frac{1}{n}\right)^2} + \frac{2}{n} e^{\left(\frac{2}{n}\right)^2} + \dots + \frac{n-1}{n} e^{\left(\frac{n-1}{n}\right)^2} + \frac{n}{n} e^{\left(\frac{n}{n}\right)^2} \right] \\ = \frac{1}{m} \left[\sum_{i=1}^n \frac{i}{n} e^{\left(\frac{i}{n}\right)^2} \right]. \text{ Se observă că această}$$

sumă este suma Riemann asociată funcției $f: [0, 1] \rightarrow \mathbb{R}$, definită prin

$$f(x) \stackrel{\text{def}}{=} xe^{x^2}, \text{ diviziunii } S_n \text{ și punctelor intermediare } \xi_i \text{ definite ca în exemplul precedent. Deci} \\ \lim_{n \rightarrow \infty} \left[\frac{1}{m^2} e^{\left(\frac{1}{n}\right)^2} + \frac{2}{m^2} e^{\left(\frac{2}{n}\right)^2} + \dots + \frac{n-1}{m^2} e^{\left(\frac{n-1}{n}\right)^2} + \frac{n}{m^2} e^{\left(\frac{n}{n}\right)^2} \right]$$

$$= \lim_{n \rightarrow \infty} \Gamma_{S_n}(f, \xi_i) = \int_0^1 xe^{x^2} dx = \frac{1}{2} \int_0^1 e^x dx =$$

$$= \frac{1}{2} \left. e^x \right|_0^1 = \frac{1}{2} e^{1^2} - \frac{1}{2} e^{0^2} = \frac{1}{2} (e-1). \lim S_n = \frac{1}{2} (e-1)$$

Să se calculeze limita sirurilor de termen general.

$$1^{\circ} \quad S_n = n \left[\frac{1}{(n+1)^2} + \frac{1}{(n+2)^2} + \dots + \frac{1}{(2n)^2} \right] \quad \begin{array}{l} \text{Exercițiul 5} \\ \text{pagină 81} \\ \text{almanah} \\ \text{de algebro} \end{array}$$

Pentru a vedea ce funcție trebuie considerată transformăm sumă de mai sus astfel:

$$\begin{aligned} n \left[\frac{1}{(n+1)^2} + \frac{1}{(n+2)^2} + \dots + \frac{1}{(2n)^2} \right] &= n \left[\frac{1}{n^2 + 2n + 1} + \frac{1}{n^2 + 4n + 4} + \dots + \frac{1}{n^2} \right] \\ &= n \left[\frac{1}{n^2 \left(1 + \frac{1}{n}\right)^2} + \frac{1}{n^2 \left(1 + \frac{2}{n}\right)^2} + \dots + \frac{1}{n^2 \left(1 + \frac{n}{n}\right)^2} \right] = \\ &= \frac{1}{n} \left[\frac{1}{\left(1 + \frac{1}{n}\right)^2} + \frac{1}{\left(1 + \frac{2}{n}\right)^2} + \dots + \frac{1}{\left(1 + \frac{n}{n}\right)^2} \right] = \frac{1}{n} \left[\sum_{i=1}^n \frac{1}{\left(1 + \frac{i}{n}\right)^2} \right] \end{aligned}$$

Vom considera deci funcția $f: [0, 1] \rightarrow \mathbb{R}$ definită prin $f(x) = \frac{1}{(1+x)^2}$ și pentru fiecare $n \geq 1$ formăm diviziunea echidistantă:

$$\Delta u = (x_0 = 0 < x_1 = \frac{1}{n} < x_2 = \frac{2}{n} < \dots < x_n = \frac{n}{n} = 1)$$

$\|\Delta u\| = \frac{1}{n}$ și $\lim_{n \rightarrow \infty} \|\Delta u\| = 0$, iar în fiecare interval $[x_{i-1}, x_i]$ alegem punctul intermediar

$\xi_i \stackrel{\text{def}}{=} x_i = \frac{i}{n}$. Se observă că termenul general al sirului său există și este chiar suma Riemann asociată funcției f , diviziunii Δu și punctelor intermediare ξ_i . Deci:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \left[n \left(\frac{1}{(n+1)^2} + \frac{1}{(n+2)^2} + \dots + \frac{1}{(2n)^2} \right) \right] = \lim_{n \rightarrow \infty} \Gamma_{\Delta u}(f, \xi_i) =$$

CRONICA LICEULUI

Performanțe

● Timișoara a găzduit, în perioada 5—6 aprilie 1983, finala pe minister (M.T.Tc.) a concursului pe meserii, la profilul electromecanic auto. Liceul „Unirea” a fost reprezentat de elevul Valentin Flutur, clasa a XI-a A. După ce a susținut proba eliminatoare, el a făcut o lucrare scrisă de nota 10, clasându-se astfel pe locul I, rezultat binemeritat al muncii depuse sub îndrumarea competență a tovarășului prof. ing. Ștefan Ioneanu și a tovarășului maistru Ion Cotiga.

La specialitatea mecanic de întreținere mașini și utilaje, concursul s-a desfășurat la București. Elevul Daniel Ionescu, clasa a XII-a C, a obținut premiul al III-lea.

● În cadrul etapei județene a sesiunii de referate și comunicări științifice, desfășurată la Liceul Industrial Nr. 2 din Focșani, în zilele de 21 și 22 mai 1983, elevii liceului nostru au dobândit, de asemenea, succese remarcabile.

Astfel, la fizică, Silviu Tacu s-a clasat pe locul I, cu lucrarea „Generator de oscilații mecanice autoîntreținute”, fiind selecționat în lotul județean pentru sesiunea națională. De asemenea, Dănuț Budeanu („Dispozitiv electronic pentru studiul mișcării uniforme accelerate”) și Dan Curcă („Rezonanță de tensiune”) s-au situat pe locul al III-lea.

La istorie, Vasilica Statache a obținut o mențiune cu comunicarea „Contribuții la o monografie a comunei Suraia”, iar la electrotehnică, Silviu Tacu a primit o mențiune pentru lucrarea „Orgă de lumini”.

STEF – 1983

La ediția din acest an a Stagiunii teatrale a elevilor, Liceul „Unirea” s-a prezentat cu piesa „Deșteapta pământului”, de Victor Ion Popa, care și-a făcut debutul în paginile vechii serii a „Revistei noastre”, la 1 decembrie 1912, cu poezia „Liniște”, semnată cu pseudonimul Gh. A. Hamza.

Punerea în scenă a unei piese de mică întindere nu este deloc o treabă ușoară. Un spectacol cu o asemenea operă cere o concentrare totală și o mișcare scenică sigură. Greutățile au fost în general depășite datorită prețioaselor indicații regizorale date de Ioan Constantinescu și de prof. Marieta Tudorache, precum și jocului prestat de elevul Ionel Serea, pentru a treia oară participant la această manifestare culturală unică în țară, și de eleva Liliana Necula.

Scenografia a fost realizată de Constantin Armenopol, cunoscut și apreciat pictor amator.

Liviu AXENTE,
clasa a XI-a A

„Notre revue” DU SOMMÂIRE

● BARBU DELAVRANCEA — 125

Dialogue littéraire
Prof. univ. dr. Emilia St. MILICESCU: „Barbu Delavrancea a été mon maître en tout et mon guide moral tout le long de ma vie”

„Pour les anniversaires” par, Al. SÂNDULESCU

„Pensées” par Liliana — Gabriela COMAN

● NICHITA STĂNESCU — 50

„Souvenirs” par Nicolae MOHOREA

● SEQUENCES

● DEBUT

● LEQUEL DES NAVIRES ATTEINDRA LE RIVAGE

● MEMOIRE DU DOCUMENT

● HISTOIRE LITTERAIRE

Simion Mehedinti en correspondance avec Virgil Teameanu”

● AMIS DE „NOTRE REVUE”

Lambros Zogas (Grèce)

● LANGUAGE ET STYLE

Lucretia SAIGĂU: „La commentaire du texte littéraire”

Ion DIACONESCU: „La reprise syntactique”

Gheorghe POALELUNGİ: „Les pléonasmes”

● INTERVIEW

Prof. univ. dr. Solomon MARCUS

„Si tardive qu'elie soit une passion

trouve ses racines dans l'enfance ou l'adolescence”

● ANCIENS PROFESSEURS DU LYCEE „UNIREA”

Stefan NEAGOE

● ANCIENS ELEVES DU LYCEE „UNIREA”

Alfons SALIGNY

Spiridon STEFĂNESCU

● CHRONIQUE D'IDÉES

Della DAESCO: „Liberté et prédestination dans le développement humain”

● LE SALON LITTERAIRE DRAGOS-LOVENI

Cristian — Dan GRIGORESCU: „Stratégie”

● NOTES DE LECTURE

Danielă BUZDRUG: „Le mieux aimé des Terriens” de Marin Preda

● ECHOS

● SCIENCES ET TECHNIQUE

● CHRONIQUE DU LYCEE

„Our Magazine” FROM the SUMMARY

● BARBU DELAVRANCEA — 125

Literary dialogue
univ. prof. dr. Emilia St. MILICESCU
„Barbu DELAVRANCEA was my teacher in everything, and my moral guide over all my life”.

„At the anniversary” by Al. SÂNDULESCU

„Thoughts”, by Liliana — Gabriela COMAN

● NICHITA STĂNESCU — 50

„Recollections”, by Nicolae MOHOREA

● SEQUENCES

● DEBUT

● AMONG HUNDREDS OF MASTS

● THE MEMORY OF THE DOCUMENT

Tudor Arghezi at „Unirea” High School

● LITERARY HISTORY

Simion Mehedinti in correspondence with Virgil Teameanu”

● FRIENDS OF „OUR MAGAZINE”

Lambros Zogas (Greece)

● LANGUAGE AND STYLE

Ion DIACONESCU: „Syntactic revival”

Lucretia SAIGĂU: „The commentary of the literary text”

Gh. POALELUNGİ: „The pleonasms”

● INTERVIEW

Univ. prof. dr. doc. Solomon MARCUS: „No matter how late a passion appears, it has its roots in the childhood or adolescence”.

● FORMER TEACHERS OF „UNIREA” HIGH SCHOOL

Stefan NEAGOE

● FORMER PUPILS OF „UNIREA” HIGH SCHOOL

Alfons SALIGNY

Spiridon STEFĂNESCU

● THE CHRONICLE OF THE IDEAS

Della DÄESCU: „Liberty and destiny in human evolution”

● LITERARY SALOON DRAGOS-LOVENI

Cristian Dan GRIGORESCU: „Strategy”

● ECHOES

● THE GAY OBJECTIVE

● CHRONICLE OF THE HIGH SCHOOL

Directorul liceului :
prof. Cecilia MAJOROV

Colectivul redacțional :

PROFESORI : Neculai CHIFAN, Vasile DULGERU, Ștefan JONEANU, Carmen NAGLER, Costică OLARU, Ion ROȘU, Ștefan VĂSII, Cornelius SAVU, Petre MARINESCU, Livia TURCITU.

ELEVÎ : Liviu AXENTE, Georgeta BĂRBOSU, Liliana BĂLAN, Daniela BUZDRUG, Mugurel COSTACHI, Dan GĂUROIU, Cristina GHEATĂ, Manole GHEORGHIȚĂ, Grigore OLTEANU, Aluna PRESCORNITOIU, Smaranda SECARĂ, Elena TABĂCARU, Marius-Puiu TOPALA, Liliana-Gabriela COMAN.

Fotografii : Liviu AXENTE și Vas. PĂNESCU

Grafică : Vasile PĂNESCU

Coperta I

BARBU DELAVRANCEA

Coperta a IV-a

Statuia lui Ștefan cel Mare, operă a sculptorului francez Emmanuel Frémiet, dezvelită acum o sută de ani, în fața Palatului Culturii din Iași.

Paginator :

Iordache MATEI

Linotipist :

Petrică HREANU

Mașinisti :

Ion COJOCEA

Vasile NECULA

Nedelcu POPA

Dan ZARZU

Ion IVAN

Maria TROFIN

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA

Liceul „UNIREA” – Focșani

Str. Cezar Bolliac, 15 ; telefon : 1 56 59

Căsuța poștală 110 ; cod 5 300

Tiparul : Întreprinderea poligrafică Bacău
Subunitatea FOCȘANI

DIN SUMAR

● BARBU DELAVRANCEA – 125

Dialog literar

Prof. univ. dr. St. MILICESCU:

„Barbu Delavrancea a fost învățătorul meu în toate și ghidul meu moral de-a lungul unei vieți întregi“

„La aniversară“, de Al. SĂNDULESCU
„Gânduri“, de Liliana-Gabriela COMAN

● NICHITA STĂNESCU – 50

„Amintiri“, de Nicolae MOHOREA

● SECVENTE

● DEBUT

● DIN TRE SUTE DE CATARGE

● MEMORIA DOCUMENTULUI

Tudor Arghezi și Liceul „Unirea“

● ISTORIE LITERARĂ

Simion Mehedinți în corespondență cu Virgil Tempeanu

● PRIETENII „REVISTEI NOASTRE“

Lambros Zogas (Grecia)

● LIMBĂ ȘI STIL

Ion DIACONESCU: „Reuarea sintactică“

Lucreția ȘAIȚĂ: „Comentariul textului literar“

Gh. POALELUNGI: „Pleonasmele“

● INTERVIU

Prof. univ. dr. doc. Solomon MARCUS

„O pasiune, oricât de fierză ar veni, își are rădăcinile în copilărie și adolescență“

● FOSTI PROFESORI AI LICEULUI

„UNIREA“

Stefan NEAGOE

● FOȘTI ELEVI AI LICEULUI „UNIREA“

Alfons SALIGNY

Spiridon ȘTEFĂNESCU

● CRONICA IDEILOR

Delia DĂESCU: „Libertate și destin în devenirea umană“

● SALONUL LITERAR DRAGOSLOVENI

Cristian Dan GRIGORESCU: „Strategie“

● NOTE DE LECTURĂ

Daniela BUZDRUG: „Cel mai iubit dintre părintenii“, de Marin Preda

● ECOURI

● ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

Matematică

Olimpiada de matematică

Ancheta „Revistei noastre“

Probleme

Tehnică

„Televiziunea școlară“, de ing. Stefan Ioanu și ina. Gh. Simionescu

● CRONICA LICEULUI

